

The background of the slide is a light gray gradient, decorated with numerous realistic water droplets of various sizes. Some droplets are large and prominent, while others are small and scattered. They are rendered with soft shadows and highlights, giving them a three-dimensional appearance.

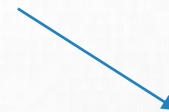
**АНАТОМІЯ ЧОЛОВІЧИХ
СТАТЕВИХ ОРГАНІВ.
АНАТОМІЯ ЖІНОЧИХ
СТАТЕВИХ ОРГАНІВ.
ПРОМЕЖИНА**

СТАТЕВІ ОРГАНИ (*ORGANA GENITALIA*) ПРЕДСТАВЛЕНІ
ЗОВНІШНІМИ І ВНУТРІШНІМИ ЧОЛОВІЧИМИ ЧИ
ЖІНОЧИМИ СТАТЕВИМИ ОРГАНАМИ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ
ФУНКЦІЮ РОЗМНОЖЕННЯ І ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК СТАТІ.

СТАТЕВА СИСТЕМА (*SYSTEMATA GENITALIA*)

ЧОЛОВІЧА СТАТЕВА СИСТЕМА
(*SYSTEMA GENITALE MASCULINUM*)

ЖІНОЧА СТАТЕВА СИСТЕМА
(*SYSTEMA GENITALE FEMININUM*)

The background of the slide is a light gray gradient. In the top-left and bottom-right corners, there are several realistic water droplets of various sizes, some overlapping, creating a clean and modern aesthetic.

ЧОЛОВІЧА СТАТОВА СИСТЕМА ***(SYSTEMA GENITALE MASCULINUM)***

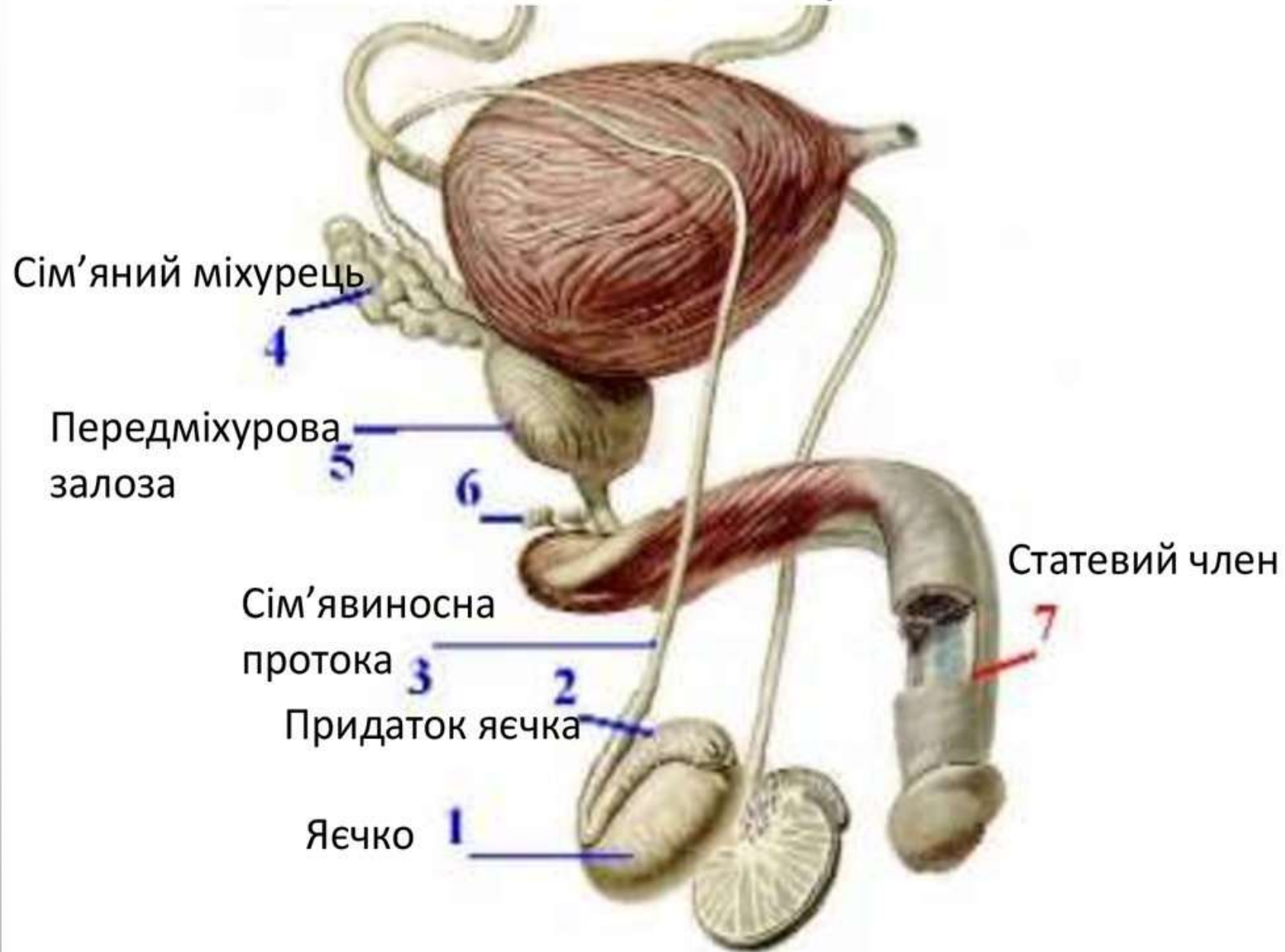
ВНУТРІШНІ ЧОЛОВІЧІ СТАТЕВІ ОРГАНИ
(*ORGANA GENITALIA MASCULINA INTERNA*)

- **ЯЄЧКА**
- **НАД'ЯЄЧКА**
- **СІМ'ЯВИНОСНІ ПРОТОКИ**
- **СІМ'ЯНІ МІХУРЦІ (ПУХИРЧАСТІ ЗАЛОЗИ)**
- **СІМ'ЯВИПОРСКУВАЛЬНІ ПРОТОКИ**
- **ПЕРЕДМІХУРОВА ЗАЛОЗА**
- **ЦИБУЛИНО-СЕЧІВНИКОВІ ЗАЛОЗИ**

ЗОВНІШНІ ЧОЛОВІЧІ СТАТЕВІ ОРГАНИ
(*ORGANA GENITALIA MASCULINA EXTERNA*)

- **КАЛИТКА**
- **СТАТЕВИЙ ЧЛЕН (ПРУТЕНЬ)**

Чоловічі статеві органи

ЯЄЧКО (ЛАТ. *TESTIS*, ГРЕЦ. *ORHIS*)

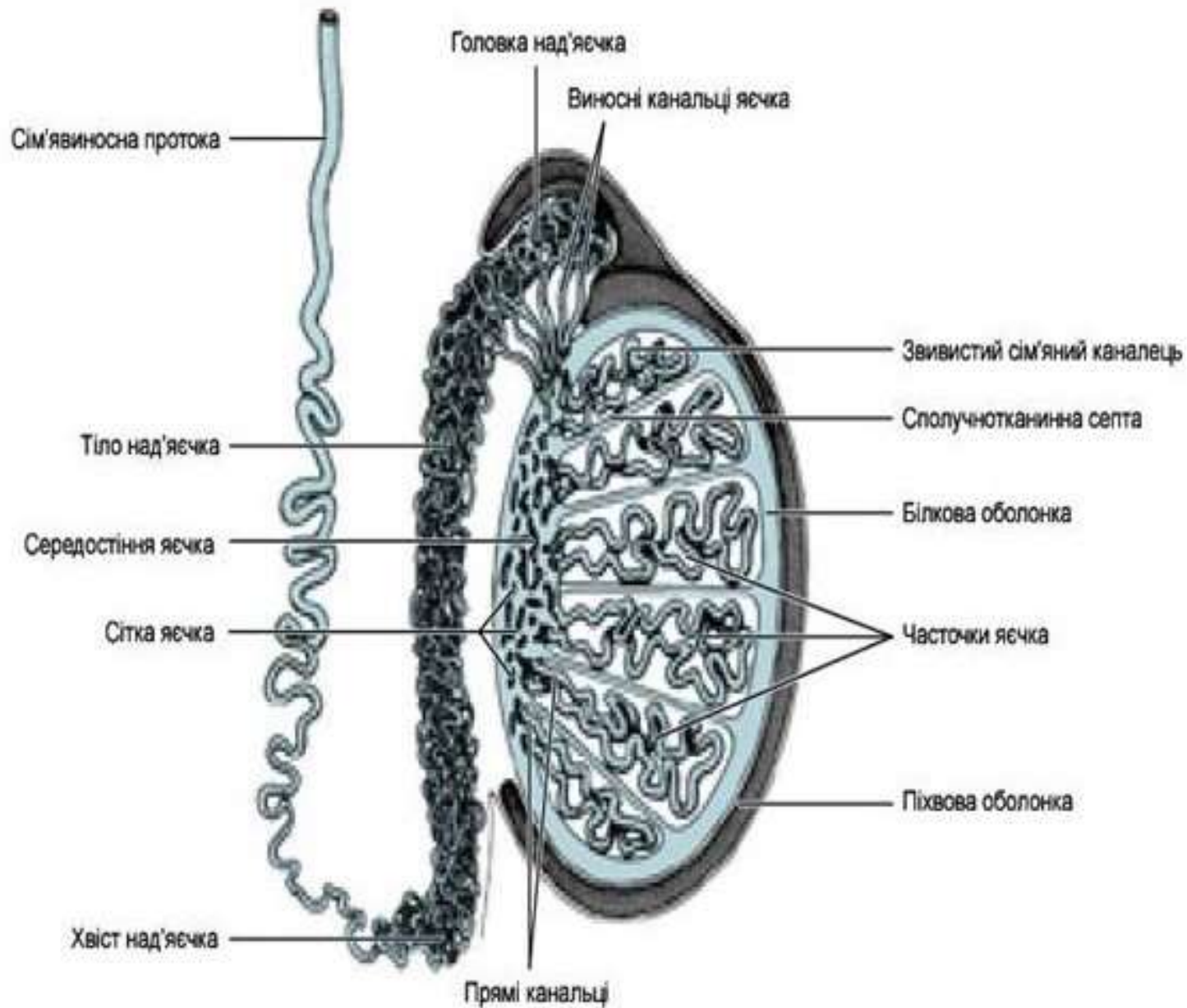
2 X 3 X 4-5 CM, 15-30 ГР.

Ф-ЦІЇ: - УТВОРЕННЯ СПЕРМАТОЗОЇДІВ (ЗОВНІШНЯ СЕКРЕЦІЯ)

- СТАТЕВІ ГОРМОНИ (ВНУТРІШНЯ СЕКРЕЦІЯ)

ЗОВНІШНЯ БУДОВА ЯЄЧКА

- ВЕРХНІЙ КІНЕЦЬ (ПОЛЮС), *EXTREMITAS SUPERIOR*
- НИЖНІЙ КІНЕЦЬ (ПОЛЮС), *EXTREMITAS INFERIOR*
- БІЧНА ПОВЕРХНЯ, *FACIES LATERALIS*
- ПРИСЕРЕДНЯ ПОВЕРХНЯ, *FACIES MEDIALIS*
- ПЕРЕДНІЙ КРАЙ, *MARGO ANTERIOR*
- ЗАДНІЙ КРАЙ, *MARGO POSTERIOR*

ВНУТРІШНЯ БУДОВА ЯЄЧКА

- СЕРЕДОСТІННЯ
- ПЕРЕГОРОДКИ ЯЄЧКА
- ЧАСТОЧКИ ЯЄЧКА (260-300 ШТУК)
- ПАРЕНХІМА ЯЄЧКА (3-4 ЗВИВИСТІ ТРУБОЧКИ)

В ЗВИВИСТИХ ТРУБОЧКАХ
ВІДБУВАЄТЬСЯ СПЕРМАТОГЕНЕЗ

НАД'ЯЄЧКО (EPIDIDYMIS)

- ГОЛОВКА, *CAPUT EPIDIDYMIDIS*
- ТІЛО, *CORPUS EPIDIDYMIDIS*
- ХВІСТ, *CAUDA EPIDIDYMIDIS*

ПОСЛІДОВНІСТЬ ТРУБОЧОК ЯЄЧКА І НАД'ЯЄЧКА

ЯЄЧКО (ЗВИВИСТІ СІМ'ЯНІ ТРУБОЧКИ → ПРЯМІ СІМ'ЯНІ
ТРУБОЧКИ → СІТКА ЯЄЧКА(**СІТКА ГАЛЛЕРА**) → ВИНОСНІ
ПРОТОЧКИ (10-15) →

→ **НАД'ЯЄЧКО** (ЗВИВИСТІ КАНАЛЬЦІ → ПРОТОКА НАД'ЯЄЧКА)

→ **СІМ'ЯВИНОСНА ПРОТОКА**

ОБОЛОНКИ ЯЄЧКА

- ЗОВНІШНЯ СІМ'ЯНА ФАСЦІЯ, *FASCIA SPERMATICA EXTERNA*
- ФАСЦІЯ М'ЯЗА-ПІДІЙМАЧА ЯЄЧКА, *FASCIA CREMASTERICA*
- М'ЯЗ-ПІДІЙМАЧ ЯЄЧКА, *M. CREMASTER*
- ВНУТРІШНЯ СІМ'ЯНА ФАСЦІЯ, *FASCIA SPERMATICA INTERNA*
- ПІХВОВА ОБОЛОНКА ЯЄЧКА (ОЧЕРЕВИНА), *TUNICA VAGINALIS TESTIS* →
  - ВІСЦЕРАЛЬНИЙ ЛИСТОК
  - ПАРІЄТАЛЬНИЙ ЛИСТОК

МІЖ ЛИСТКАМИ ЗАМКНЕНА СЕРОЗНА ПОРОЖНИНА (СКУПЧЕННЯ РІДИНИ В СЕРОЗНІЙ ПОРОЖНИНІ ЯЄЧКА НАЗИВАЄТЬСЯ ВОДЯНКОЮ ЯЄЧКА).

ПЕРЕХОДЯЧИ НА НАД'ЯЄЧКО, ОЧЕРЕВИНА УТВОРЮЄ *ПАЗУХУ, SINUS EPIDIDYMDIS*

СІМ'ЯНИЙ КАНАТИК (*FUNICULUS SPERMATICUS*)

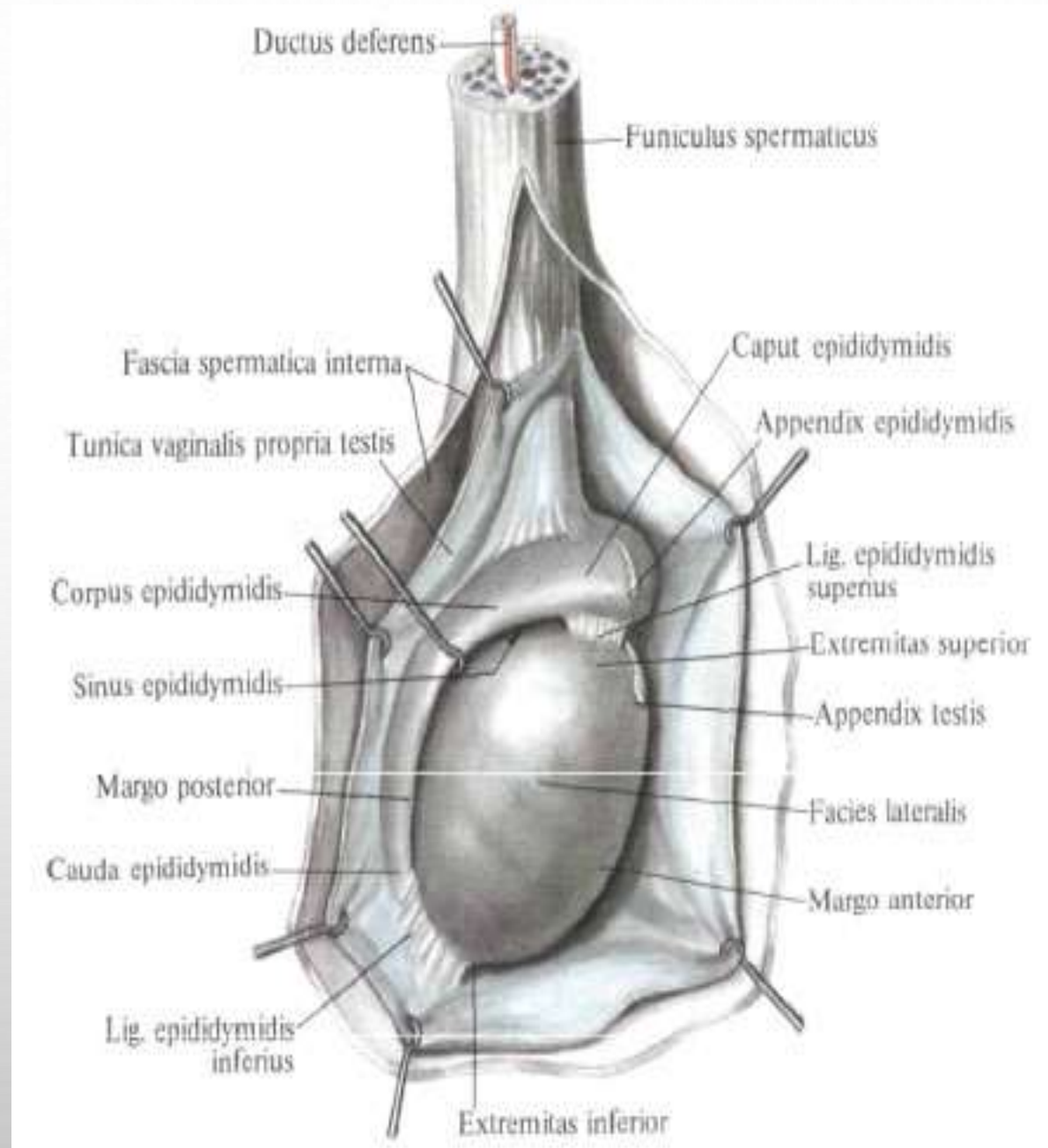
- КРУГЛИЙ ТЯЖ, ТОВЩИНОЮ З МІЗИНЕЦЬ,
ДОВЖИНОЮ БЛИЗЬКО 20 СМ.

ДО СКЛАДУ СІМ'ЯНОГО КАНАТИКА ВХОДЯТЬ:

- СІМ'ЯВИННОСНА ПРОТОКА
- ЯЄЧКОВА АРТЕРІЯ
- АРТЕРІЯ СІМ'ЯВИННОСНОЇ ПРОТОКИ
- ЛОЗОВИДНЕ ВЕНОЗНЕ СПЛЕТЕННЯ, ЯКЕ
ПРОДОВЖУЄТЬСЯ У ЯЄЧКОВУ ВЕНУ
- ЛІМФАТИЧНІ СУДИНИ
- НЕРВИ.

ОТОЧЕНИЙ ТАКИМИ Ж ОБОЛОНКАМИ ЯК І
ЯЄЧКО (КРІМ ПІХВОВОЇ).

ПРОХОДИТЬ ВІД ЯЄЧКА → ПАХВИННИЙ КАНАЛ
→ ДО ГЛИБОКОГО ПАХВИННОГО КІЛЬЦЯ (ТУТ
СКЛАДОВІ СІМ'ЯНОГО КАНАТИКА
РОЗХОДЯТЬСЯ).

СІМ'ЯВИНОСНА ПРОТОКА (*DUCTUS DEFERENS*)

40-50 CM, D = 0,5 MM

СТІНКА ПРОТОКИ: - СЛИЗОВА ОБОЛОНКА;

- М'ЯЗОВА ОБОЛОНКА (ТРИ ШАРИ);

- АДВЕНТИЦІАЛЬНА ОБОЛОНКА.

ТОПОГРАФІЯ. З КАЛИТКИ ЧЕРЕЗ ПАХВИННИЙ КАНАЛ ПРОХОДИТЬ У ЧЕРЕВНУ (ТАЗОВУ) ПОРОЖНИНУ.

МАЄ 4 ЧАСТИНИ:

- КАЛИТКОВУ;

- КАНАТИКОВУ;

- ПАХВИННУ;

- ТАЗОВУ.

1) КАЛИТКОВА ЧАСТИНА. **НАЙКОРОТША, ВІД ХВОСТА НАД'ЯЄЧКА, ВЗДОВЖ ЗАДНЬОГО КРАЮ ЯЄЧКА.**

2) КАНАТИКОВА ЧАСТИНА. **В СКЛАДІ СІМ'ЯНОГО КАНАТИКА, ПОЗАДУ І МЕДІАЛЬНО ВІД ЙОГО СУДИН, ДО ПОВЕРХНЕВОГО ПАХВИННОГО КІЛЬЦЯ.**

3) ПАХВИННА ЧАСТИНА. **ПРОХОДИТЬ ЧЕРЕЗ ПАХВИННИЙ КАНАЛ.**

4) ТАЗОВА ЧАСТИНА. **ВІД ГЛИБОКОГО ПАХВИННОГО КІЛЬЦЯ → ПОРОЖНИНА МАЛОГО ТАЗУ → ЗБОКУ, ПОТІМ ПОЗАДУ СЕЧОВОГО МІХУРА → ПОПЕРЕДУ І МЕДІАЛЬНО ВІД СЕЧОВОДА → ДОСЯГАЄ ОСНОВИ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ, ДЕ РОЗТАШОВУЄТЬСЯ МЕДІАЛЬНО ВІД СІМ'ЯНИХ ПУХИРЦІВ.**

КІНЦЕВИЙ ВІДДІЛ СІМ'ЯВИНОСНОЇ ПРОТОКИ РОЗШИРЕНИЙ - **АМПУЛА СІМ'ЯВИНОСНОЇ ПРОТОКИ, AMPULA DUCTUS DEFERENTIS.**

НИЖЧЕ ВІД АМПУЛИ СІМ'ЯВИНОСНА ПРОТОКА ЗВУЖУЄТЬСЯ, З'ЄДНУЄТЬСЯ З ВИВІДНОЮ ПРОТОКОЮ СІМ'ЯНОГО МІХУРЦЯ І УТВОРЮЄТЬСЯ **СІМ'ЯВИПОРСКУВАЛЬНА ПРОТОКА, DUCTUS EJACULATORIUS** (ДОВЖИНИ 2СМ).

СІМ'ЯВИПОРСКУВАЛЬНА ПРОТОКА ПРОХОДИТЬ ЧЕРЕЗ ТКАНИНУ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ І ВІДКРИВАЄТЬСЯ В ПЕРЕДМІХУРОВУ ЧАСТИНУ СЕЧІВНИКА ЗБОКУ ВІД СІМ'ЯНОГО ГОРБКА.

СІМ'ЯНИЙ ПУХИРЕЦЬ (*VESICULA SEMINALIS*)

ПАРНИЙ ОРГАН, ГОРБИСТИЙ, ДОВЖИНА – 5 СМ, ШИРИНА – 3 СМ.

ВГОРІ РОЗШИРЕНИЙ, ВНИЗУ ЗВУЖУЄТЬСЯ І ПЕРЕХОДИТЬ У **ВИВІДНУ ПРОТОКУ, *DUCTUS EXCRETORIUS***.

СЛИЗОВА ОБОЛОНКА ПУХИРЧАСТОЇ ЗАЛОЗИ ВИСТЕЛЕНА ПРИЗМАТИЧНИМ ЕПІТЕЛІЄМ, ЯКИЙ ВИДІЛЯЄ У ПРОСВІТ ПУХИРЧАСТОЇ ЗАЛОЗИ ГУСТИЙ СЕКРЕТ ЖОВТУВАТОГО КОЛЬОРУ, ЯКИЙ РОЗРІДЖУЄ СПЕРМУ, СТВОРЮЮЧИ У НІЙ ЛУЖНЕ СЕРЕДОВИЩЕ, ЩО СПРИЯЄ ПОСИЛЕННЮ РУХОМОСТІ СПЕРМАТОЗОЇДІВ У СТАТЕВИХ ШЛЯХАХ ЖІНКИ.

СИНТОПІЯ: СПЕРЕДУ – СЕЧОВИЙ МІХУР

МЕДІАЛЬНО – АМПУЛИ СІМ'ЯВИНОСНИХ ПРОТОК

ПОЗАДУ – ПРЯМА КИШКА.

ПЕРЕДМІХУРОВА ЗАЛОЗА (*PROSTATA*)

НЕПАРНИЙ ОРГАН, 2Х3Х4 СМ, ЩО ВИДІЛЯЄ СЛИЗОВИЙ СЕКРЕТ, ЯКИЙ РОЗРІДЖУЄ СПЕРМУ І ПОСИЛЮЄ РУХОМІСТЬ СПЕРМАТОЗОЇДІВ. ВИДІЛЯЄ В КРОВ **ПРОСТАГЛАНДИНИ**, ЯКІ РЕГУЛЮЮТЬ СИНТЕЗ ЧОЛОВІЧИХ СТАТЕВИХ ГОРМОНІВ, ПРОЦЕСИ СПЕРМАТОГЕНЕЗУ, ТОЩО

ЗОВНІШНЯ БУДОВА

- ОСНОВА, *BASIS PROSTATAE*;
- ВЕРХІВКА, *APEX PROSTATAE*;
- ПЕРЕДНЯ ПОВЕРХНЯ, *FACIES ANTERIOR*;
- ЗАДНЯ ПОВЕРХНЯ, *FACIES POSTERIOR*;
- НИЖНЬОБІЧНА ПОВЕРХНЯ, *FACIES INFEROLATERALIS*;
- ЧАСТКИ(ПРАВА/ЛІВА), *LOBUS DEXTER/SINISTER*;
- ПЕРЕШИЙОК, *ISTHMUS PROSTATAE*.

ТОПОГРАФІЯ.

ПЕРЕДНЯ ПОВЕРХНЯ ПРИЛЯГАЄ ДО ЛОБКОВОГО СИМФІЗУ, З ЯКИМ З'ЄДНУЄТЬСЯ М'ЯЗОВИМИ ПУЧКАМИ (*М. PUBOPROSTATICUS*, ЛОБКОВО-ПЕРЕДМІХУРОВИЙ М'ЯЗ).

ЗАДНЯ ПОВЕРХНЯ ПРИЛЯГАЄ ДО ПРЯМОЇ КИШКИ (МІЖ ЗАЛОЗОЮ І ПРЯМОЮ КИШКОЮ – ФАСЦІАЛЬНА ПЕРЕГОРОДКА, *SEPTUM RECTOVESICALE*).

ВГОРІ З'ЄДНУЄТЬСЯ З СЕЧОВИМ МІХУРОМ, СІМ'ЯНИМИ ПУХИРЦЯМИ, СІМ'ЯВИНОСНИМИ ПРОТОКАМИ.

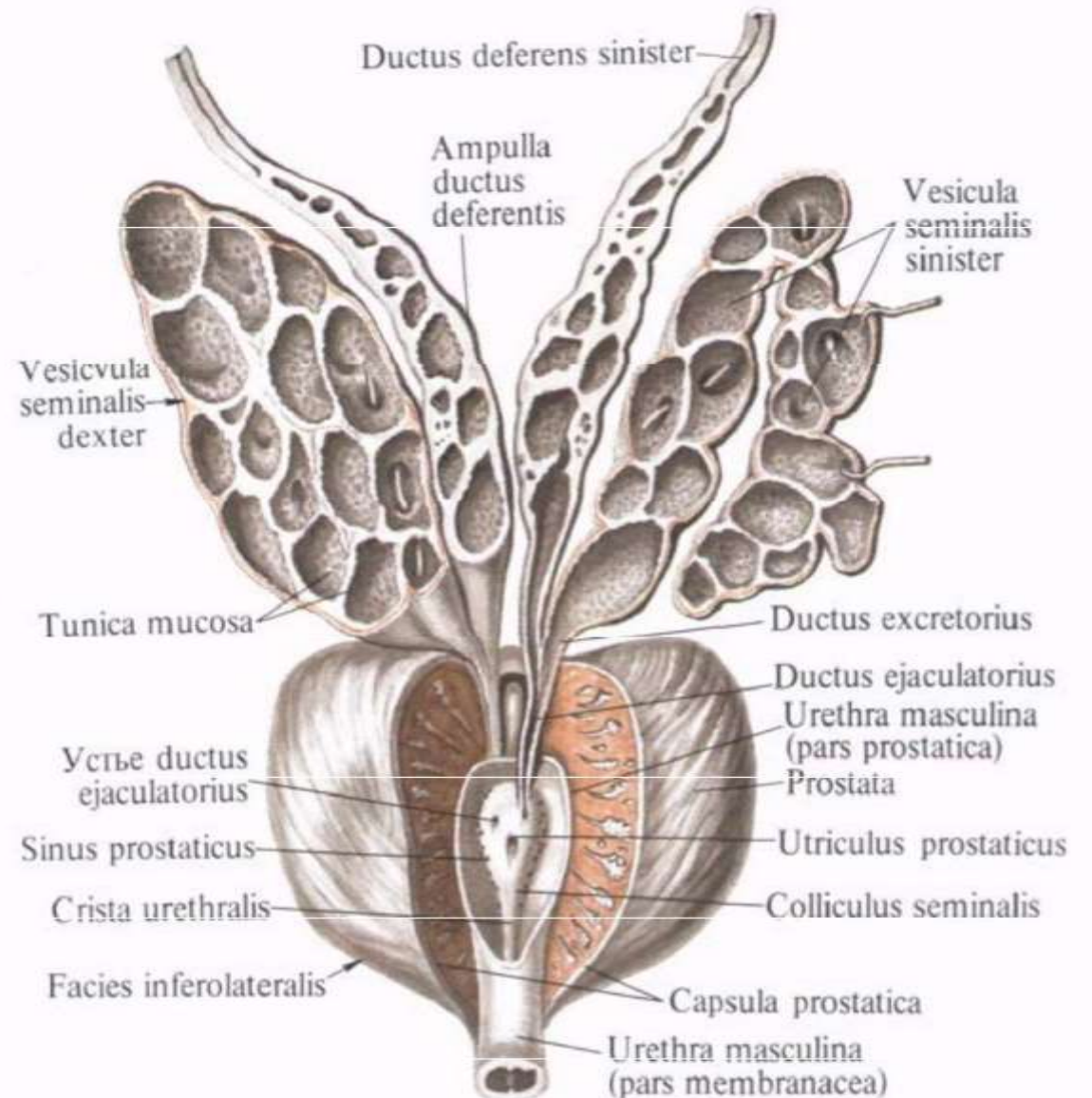
ВНУТРІШНЯ БУДОВА

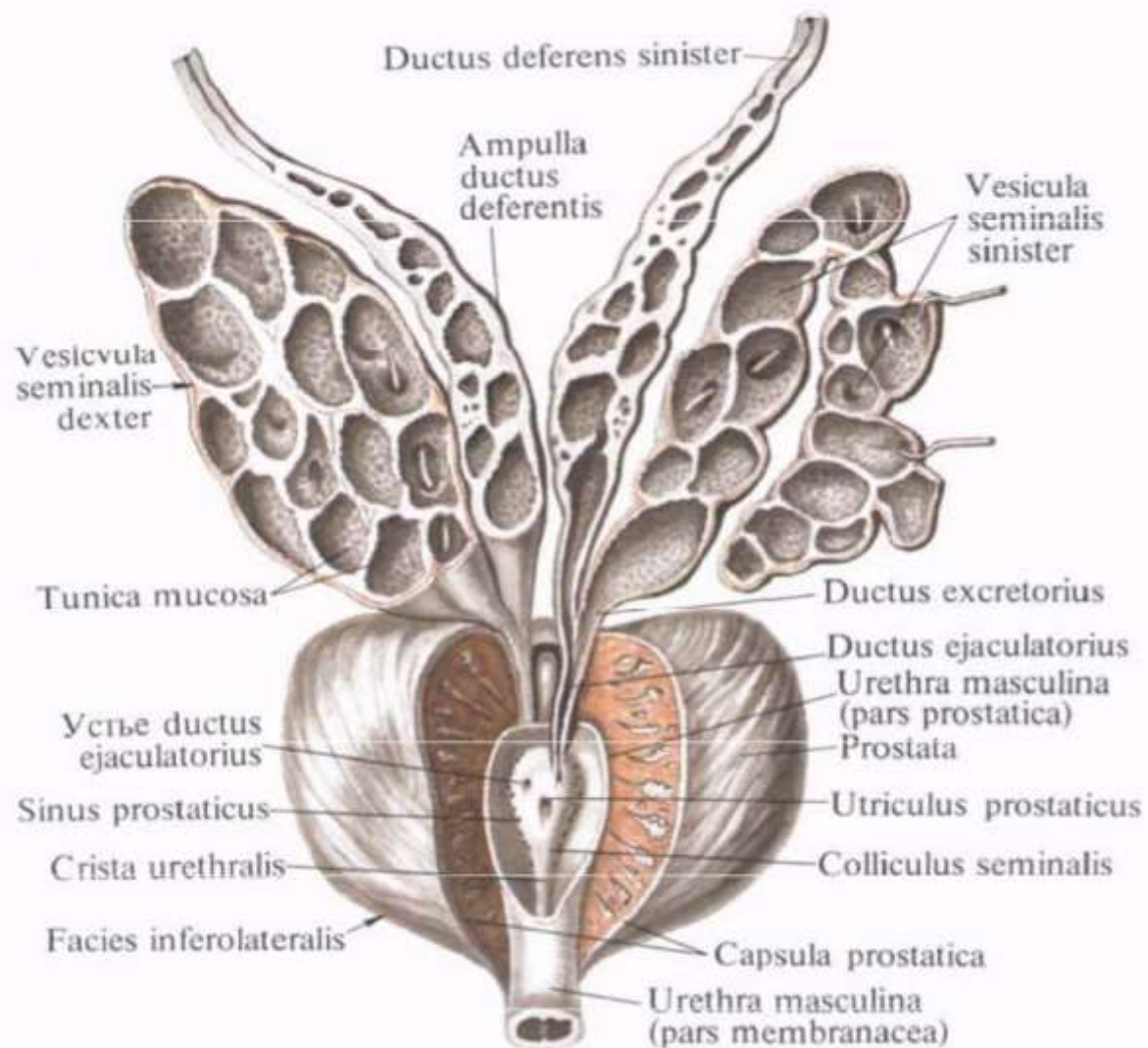
ВІД ОСНОВИ ДО ВЕРХІВКИ ПРОХОДИТЬ СЕЧІВНИК. НА ЗАДНІЙ ЙОГО СТІНЦІ Є СІМ'ЯНИЙ ГОРБОК, *COLLICULUS SEMINALIS*.

ЗАЛОЗА УТВОРЕНА ПАРЕНХІМОЮ І М'ЯЗОВОЮ РЕЧОВИНОЮ.

ПАРЕНХІМА (РОЗТАШОВАНА ПЕРЕВАЖНО В ЗАДНІЙ І БОКОВИХ ВІДДІЛАХ ЗАЛОЗИ).

СКЛАДАЄТЬСЯ З 30-50 АЛЬВЕОЛЯРНО-ТРУБЧАСТИХ ЗАЛОЗОК (ВИДІЛЯЮТЬ ПРОСТАТИЧНИЙ СЕКРЕТ), ПРОТОКИ ЯКИХ ВІДКРИВАЮТЬСЯ НА СЛИЗОВІЙ ОБОЛОНЦІ СЕЧІВНИКА ПО БОКАМ ВІД СІМ'ЯНОГО ГОРБКА.

М'ЯЗОВА РЕЧОВИНА

(РОЗТАШОВАНА ПЕРЕВАЖНО В ПЕРЕДНІЙ ЧАСТИНІ ЗАЛОЗИ).

СКЛАДАЄТЬСЯ З НЕПОСМУГОВАНИХ М'ЯЗОВИХ ВОЛОКОН. РОЗВИНЕНА ДОБРЕ. НАВКОЛО СЕЧІВНИКА М'ЯЗИ УТВОРЮЮТЬ КІЛЬЦЕВИЙ ШАР – **ВНУТРІШНІЙ М'ЯЗ-ЗАМИКАЧ СЕЧІВНИКА, *M.SPINCTER URETHRAE INTERNUS***.

ЦИБУЛИННО-СЕЧІВНИКОВА ЗАЛОЗА (GLANDULA BULBOURETHRALIS)

ЗАЛОЗА КУПЕРА

ПАРНА, ФОРМА ГОРОШИНИ.

МАЄ **ВИВІДНУ ПРОТОКУ, *DUCTUS GL.BULBOURETHRALIS*** (3-4 CM), ЩО ВІДКРИВАЄТЬСЯ В СЕЧІВНИК В ДІЛЯНЦІ ЦИБУЛИНИ СТАТЕВОГО ЧЛЕНА.

ВИДІЛЯЮТЬ В'ЯЗКИЙ СЕКРЕТ, ЯКИЙ ЗАХИЩАЄ СЛИЗОВУ СЕЧІВНИКА ВІД ПОДРАЗНЕННЯ СЕЧЕЮ.

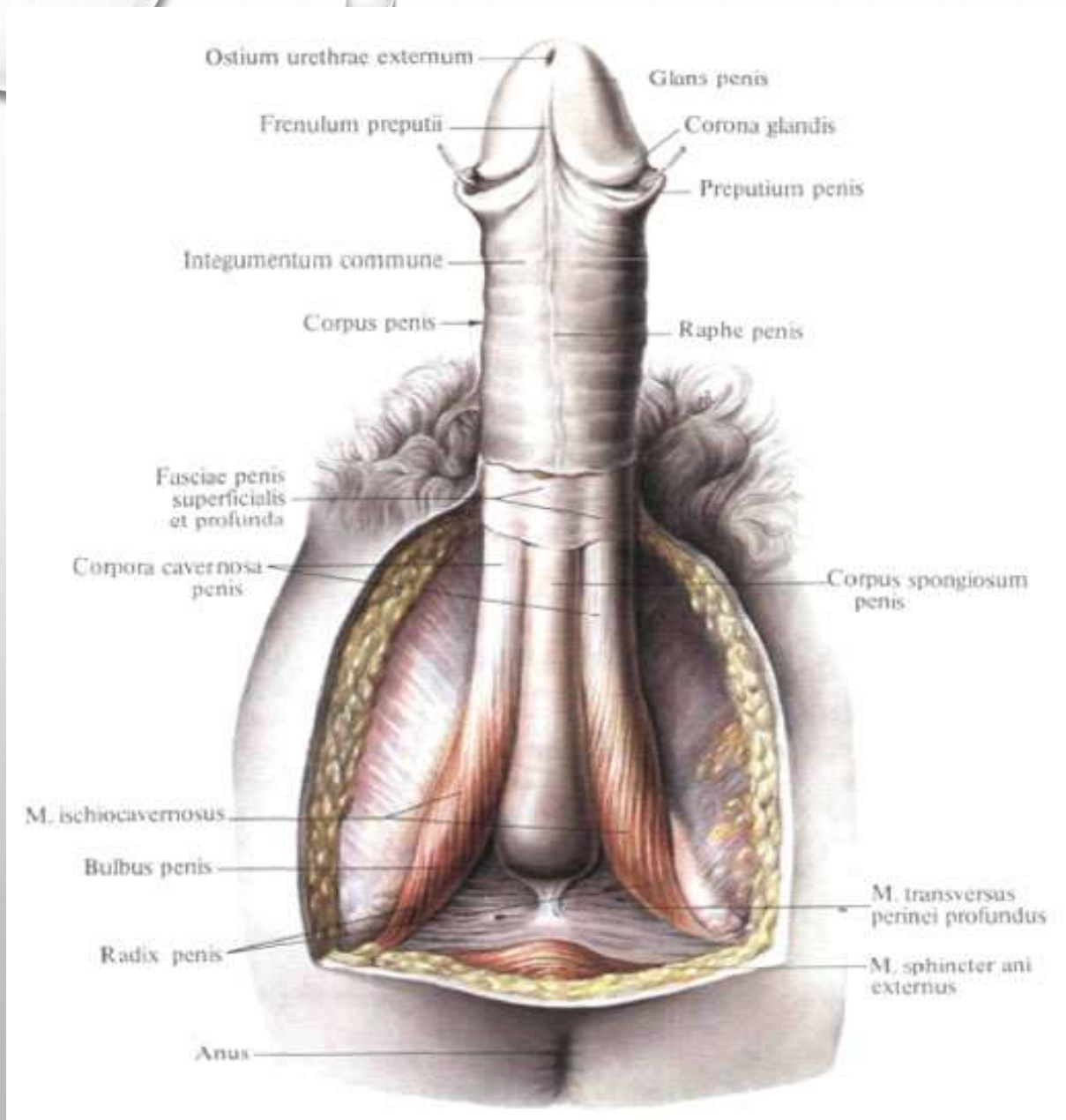
КАЛИТКА (*SCROTUM*)

- ШКІРНО-ФАСЦІАЛЬНИЙ МІШОК, ЩО МІСТИТЬ ЯЄЧКА І НАД'ЯЄЧКА.

ШКІРА ТОНКА, УТВОРЮЄ СКЛАДКИ, ПІГМЕНТОВАНА, ВКРИТА РІДКИМ ВОЛОССЯМ, МІСТИТЬ ПОТОВІ І САЛЬНІ ЗАЛОЗИ.

ПОСЕРЕДИНІ КАЛИТКИ ПРОХОДИТЬ *ШОВ, RAPHE SCROTI*, ВСЕРЕДИНІ ЙОМУ ВІДПОВІДАЄ *ПЕРЕГОРОДКА, SEPTUM SCROTI*.

ВИКОНУЄ ФУНКЦІЮ ФІЗІОЛОГІЧНОГО ТЕРМОСТАТА, ЩО ПІДТРИМУЄ ТЕМПЕРАТУРУ ЯЄЧКА НА НИЖЧОМУ РІВНІ (НЕОБХІДНА УМОВА ДЛЯ НОРМАЛЬНОГО СПЕРМАТОГЕНЕЗУ).

СТАТЕВИЙ ЧЛЕН, ПРУТЕНЬ (*PENIS*)

ЗОВНІШНЯ БУДОВА

- КОРІНЬ, *RADIX PENIS*
- ТІЛО, *CORPUS PENIS*
- ГОЛОВКА, *GLANS PENIS*
- ПЕРЕДНЯ ШКІРОЧКА, *PREPUTIUM PENIS*
- СПИНКА СТАТЕВОГО ЧЛЕНА, *DORSUM PENIS*
- СЕЧІВНИКОВА ПОВЕРХНЯ, *FACIES URETHRALIS*

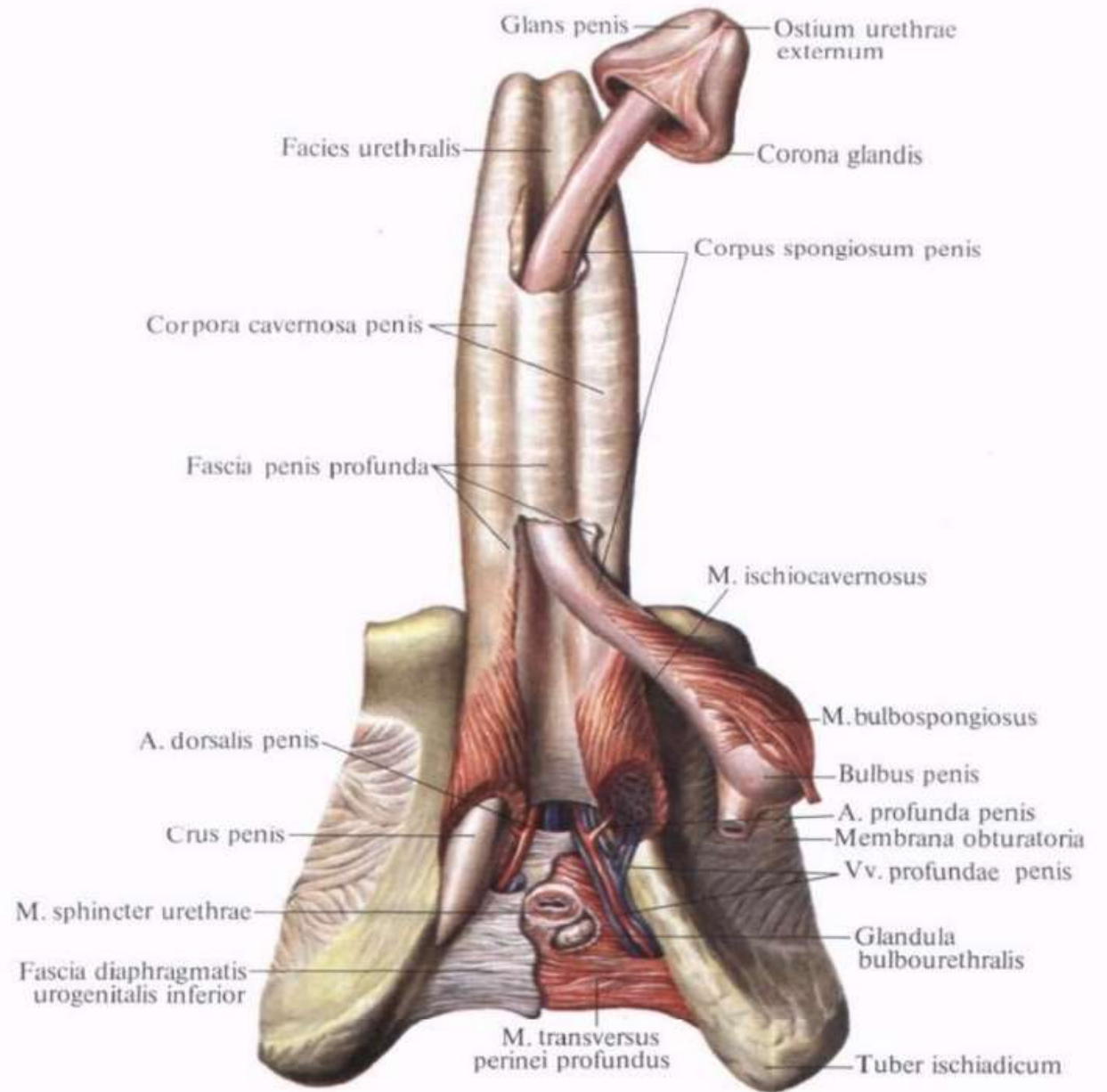
СКЛАДАЄТЬСЯ З ДВОХ ПЕЧЕРИСТИХ ТІЛ І ОДНОГО ГУБЧАСТОГО, ЧЕРЕЗ ЯКЕ ПРОХОДИТЬ СЕЧІВНИК.

ПЕЧЕРЕСТІ ТІЛА (CORPORA CAVERNOSA PENIS). ЗАДНІЙ КІНЕЦЬ, **НИЖКА СТАТЕВОГО ЧЛЕНА, CRUS PENIS**, ПРИКРІПЛЮЄТЬСЯ ДО НИЖНІХ ГІЛОК ЛОБКОВОЇ І ГІЛКИ СІДНИЧНОЇ КІСТКИ.

МІЖ ПЕЧЕРИСТИМИ ТІЛАМИ – **ПЕРЕГОРОДКА СТАТЕВОГО ЧЛЕНА, SEPTUM PENIS.**

ГУБЧАСТЕ ТІЛО СТАТЕВОГО ЧЛЕНА (CORPUS SPONGIOSUM PENIS). РОЗТАШОВАНЕ В СЕРЕДИННІЙ БОРОЗНІ ПЕЧЕРИСТИХ ТІЛ. ПЕРЕДНІЙ КІНЕЦЬ УТВОРЮЄ **ГОЛОВКУ СТАТЕВОГО ЧЛЕНА, GLANS PENIS**. ЗЗАДУ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ОВАЛЬНИМ РОЗШИРЕННЯМ – **ЦИБУЛИНОЮ СТАТЕВОГО ЧЛЕНА, VULBUS PENIS**.

ЧЕРЕЗ ГУБЧАСТЕ ТІЛО ПРОХОДИТЬ СЕЧІВНИК.

ВНУТРІШНЯ БУДОВА ПЕЧЕРИСТИХ І ГУБЧАСТОГО ТІЛА

КОЖНЕ З ПЕЧЕРИСТИХ ТІЛ ТА ГУБЧАСТЕ ТІЛО ЗОВНІ ПОКРИТІ *БІЛКОВОЮ ОБОЛОНКОЮ, TUNICA ALBUGINEA*, ВІД ЯКОЇ В ГЛИБИНУ ЙДУТЬ *ПЕРЕКЛАДКИ ПЕЧЕРИСТИХ ТІЛ, TRABECULAE CORPORUM CAVERNOSORUM*.

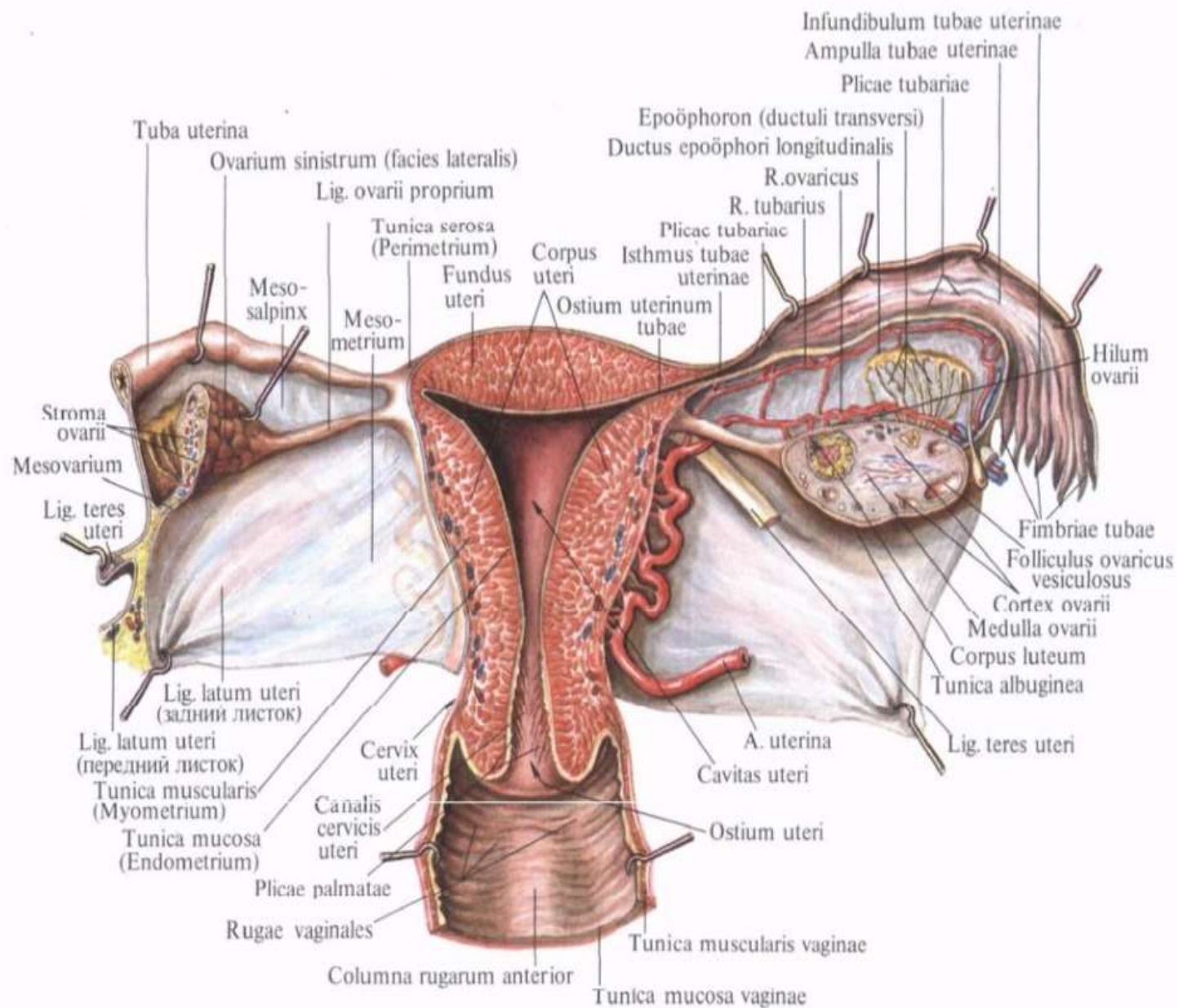
МІЖ ПЕРЕКЛАДКАМИ – КОМІРКИ, ВИСТЕЛЕНІ ЕНДОТЕЛІЄМ І ЗАПОВНЕНІ КРОВ'Ю. КОМІРКИ СПОЛУЧЕНІ З ВЕНАМИ І АРТЕРІЯМИ (*ПОКРУЧЕНІ АРТЕРІЇ, АА. HELICINAE*).

ФАСЦІЇ І ЗВ'ЯЗКИ СТАТЕВОГО ЧЛЕНА

- ГЛИБОКА ТА ПОВЕРХНЕВА ФАСЦІЯ СТАТЕВОГО ЧЛЕНА, *FASCIA PENIS PROFUNDA ET SUPERFICIALIS*;
- ПРАЩОПОДІБНА ЗВ'ЯЗКА СТАТЕВОГО ЧЛЕНА, *LIG. FUNDIFORME PENIS* – ЙДЕ ВІД НИЖНЬОЇ ЧАСТИНИ ЛОБКОВОГО СИМФІЗУ, ОХОПЛЮЄ СТАТЕВИЙ ЧЛЕН З ОБОХ БОКІВ І ВПЛІТАЄТЬСЯ В БІЛКОВУ ОБОЛОНКУ ПЕЧЕРИСТИХ ТІЛ.
- ПІДВІШУВАЛЬНА ЗВ'ЯЗКА СТАТЕВОГО ЧЛЕНА, *LIG. SUSPENSORIUM PENIS* – ПОЧИНАЄТЬСЯ ВІД ПОВЕРХНЕВОЇ ФАСЦІЇ ЖИВОТА В ДІЛЯНЦІ БІЛОЇ ЛІНІЇ І ВПЛІТАЄТЬСЯ В ПОВЕРХНЕВУ ФАСЦІЮ СТАТЕВОГО ЧЛЕНА.

ЖІНОЧА СТАТЕВА СИСТЕМА
(SYSTEMA GENITALE FEMININUM)

ВНУТРІШНІ ЖІНОЧІ СТАТЕВІ ОРГАНИ:

- ЯЄЧНИКИ, *OVARIUM*
- МАТКА, *UTERUS*
- МАТКОВІ ТРУБИ, *TUBA UTERINA*
- ПИХВА, *VAGINA*

ЯЄЧНИК (*OVARIUM*)

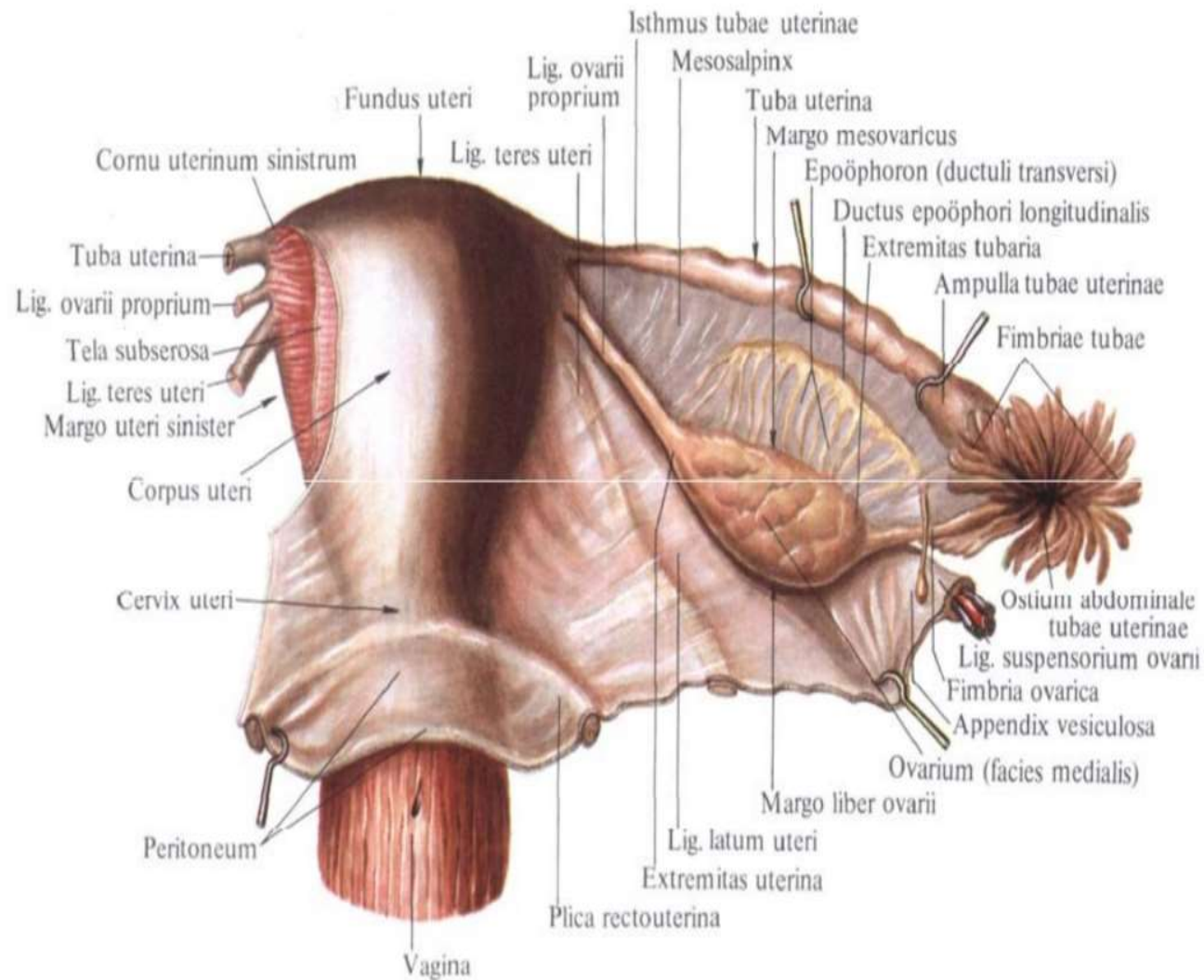
- ЦЕ ПАРНА ЖІНОЧА СТАТЕВА ЗАЛОЗА, В ЯКІЙ УТВОРЮЮТЬСЯ ЖІНОЧІ СТАТЕВІ КЛІТИНИ – ЯЙЦЕКЛІТИНИ, І ЖІНОЧІ СТАТЕВІ ГОРМОНИ (ЕСТРОГЕН).

ОВАЛЬНОЇ ФОРМИ, 5-8 Г, СИНЮВАТО-БІЛИЙ КОЛІР, РОЗТАШОВУЄТЬСЯ В МАЛОМУ ТАЗІ НА ЗАДНІЙ ПОВЕРХНІ ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ.

ВІН УТРИМУЄТЬСЯ НА БРИЖІ ЯЄЧНИКА (*MESOVARIUM*), ЩО Є ЧАСТИНОЮ ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ. У БРИЖІ ЯЄЧНИКА, МІЖ ЇЇ ШАРАМИ ПРОХОДЯТЬ СУДИНИ ТА НЕРВИ ЯЄЧНИКА.

В ЯЄЧНИКУ РОЗРІЗНЯЮТЬ:

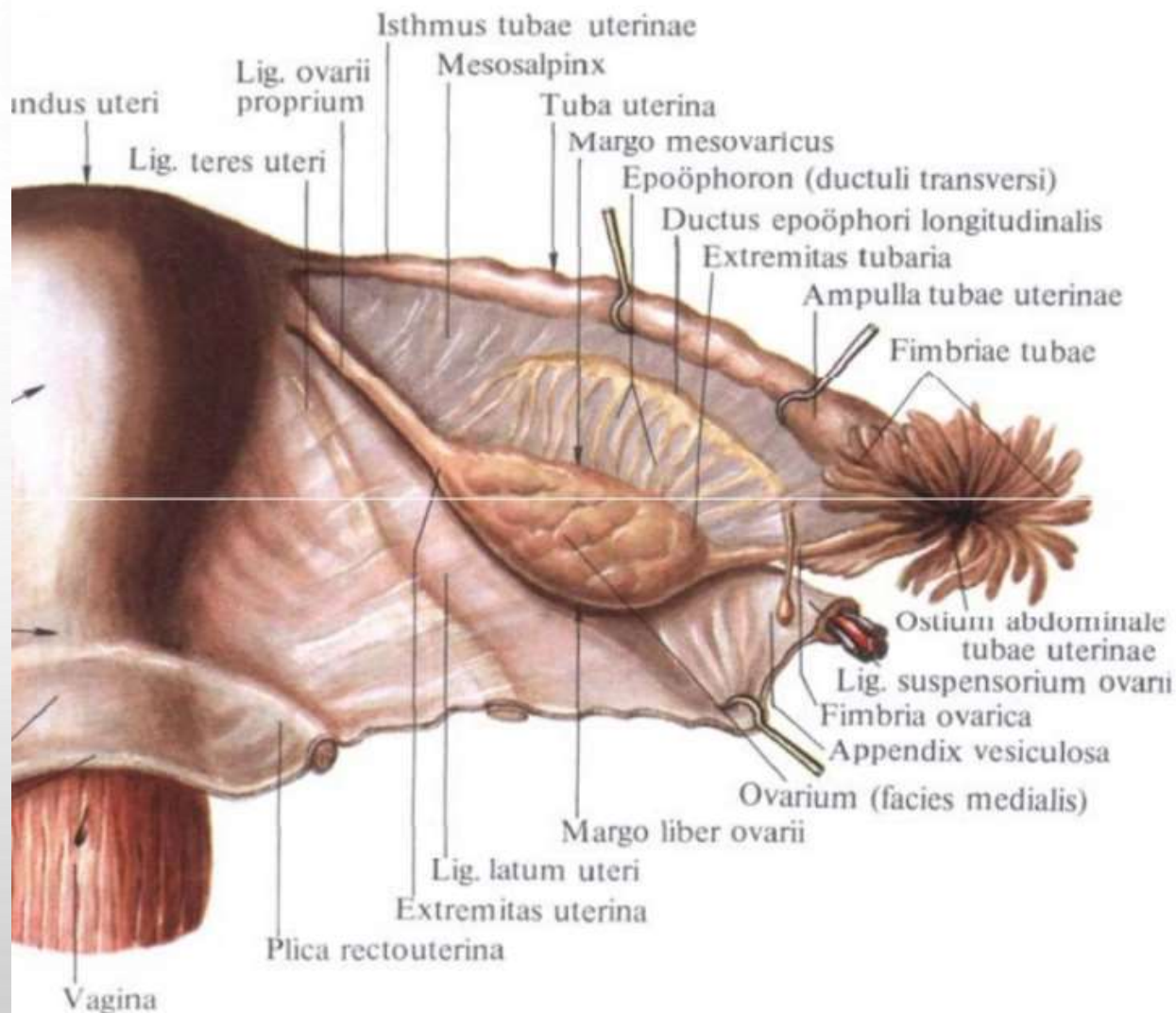
- ТРУБНИЙ КІНЕЦЬ, *EXTREMITAS TUBARIA*, ОБЕРНЕНИЙ ДО ТОРОЧОК МАТКОВОЇ ТРУБИ, ВІД НЬОГО ДО ПОГРАНИЧНОЇ ЛІНІЇ ТАЗА ЙДЕ ПІДВІШУВАЛЬНА ЗВ'ЯЗКА ЯЄЧНИКА, *LIG. SUSPENSORIUM OVARII* (Є СКЛАДКОЮ ОЧЕРЕВИНИ).
- МАТКОВИЙ КІНЕЦЬ, *EXTREMITAS UTERINA*, ВІД ЯКОГО ДО МАТКИ ТЯГНЕТЬСЯ ВЛАСНА ЗВ'ЯЗКА ЯЄЧНИКА, *LIG. OVARII PROPRIUM* (РОЗМІЩЕНА МІЖ ДВОМА ШАРАМИ ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ)
- ПРИСЕРЕДНЮ ПОВЕРХНЮ, *FACIES MEDIALIS*, ЯКА ОБЕРНЕНА ДО МАТКИ І МАТКОВОЇ ТРУБИ
- БІЧНУ ПОВЕРХНЮ, *FACIES LATERALIS*

- ВІЛЬНИЙ КРАЙ, **MARGO LIBER**,
ОБЕРНЕНИЙ НАЗАД І МЕДІАЛЬНО

- БРИЖОВИЙ КРАЙ, **MARGO MESOVARICUS**, ОБЕРНЕНИЙ ВПЕРЕД І
ВБІК

НА БРИЖОВОМУ КРАЇ ЯЄЧНИКА
РОЗТАШОВАНА ЗАГЛИБИНА –
ВОРОТА ЯЄЧНИКА, HILUM OVARII –
ЧЕРЕЗ ЯКІ ВХОДЯТЬ ЯЄЧНИКОВА
АРТЕРІЯ (ГІЛКА ЧЕРЕВНОЇ АОРТИ),
НЕРВИ (СИМПАТИЧНІ ТА
ПАРАСИМПАТИЧНІ), А ВИХОДЯТЬ
ЯЄЧНИКОВІ ВЕНИ ТА ЛІМФАТИЧНІ
СУДИНИ.

ТОПОГРАФІЯ.

ЯЄЧНИК БІЧНОЮ ПОВЕРХНЕЮ ПРИЛЯГАЄ ДО СТІНКИ ТАЗА, ДО ЯЄЧНИКОВОЇ ЯМКИ (*FOSSA OVARICA*), ЩО РОЗТАШОВАНА В МІСЦІ ПОДІЛУ ЗАГАЛЬНОЇ КЛУБОВОЇ АРТЕРІЇ НА ЗОВНІШНЮ І ВНУТРІШНЮ КЛУБОВІ АРТЕРІЇ.

ДНОМ ЯМКИ Є ВНУТРІШНІЙ ЗАТУЛЬНИЙ М'ЯЗ, ПОКРИТИЙ ЗАТУЛЬНОЮ ФАСЦІЄЮ ТА ПРИСТІНКОВОЮ ОЧЕРЕВИНОЮ.

ЯЄЧНИК РОЗМІЩЕНИЙ В ОЧЕРЕВИННІЙ ПОРОЖНИНІ, АЛЕ ЗОВНІ ОЧЕРЕВИНОЮ НЕ ПОКРИТИЙ.

ВНУТРІШНЯ БУДОВА ЯЄЧНИКА

ЯЄЧНИК МАЄ БІЛКОВУ ОБОЛОНКУ, *TUNICA ALBUGINEA*. В ДІЛЯНЦІ ВОРІТ БІЛКОВА ОБОЛОНКА ПРОХОДИТЬ ВСЕРЕДИНУ ОРГАНА, УТВОРЮЮЧИ ЙОГО СТРОМУ, *STROMA OVARII*.

В ЯЄЧНИКУ РОЗРІЗНЯЮТЬ:

- МОЗКОВУ РЕЧОВИНУ (*MEDULLA OVARII*), РОЗТАШОВАНА В ЦЕНТРІ ЯЄЧНИКА**
- КІРКОВУ РЕЧОВИНУ (*CORTEX OVARII*), ЛЕЖИТЬ ПО ПЕРИФЕРІЇ ЯЄЧНИКА**

КОРА ЯЄЧНИКА – ЦЕ РЕЧОВИНА, В ЯКІЙ РОЗМІЩЕНІ ЯЄЧНИКОВІ ФОЛІКУЛИ.

РОЗРІЗНЯЮТЬ ПЕРВИННІ І ВТОРИННІ (ПУХИРЧАСТІ) ЯЄЧНИКОВІ ФОЛІКУЛИ.

ВНАСЛІДОК РОЗВИТКУ ПЕРВИННИХ ФОЛІКУЛІВ ФОРМУЮТЬСЯ ПУХИРЧАСТІ
ФОЛІКУЛИ.

У НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДІВЧИНКИ Є БЛИЗЬКО 1 МЛН. **ПЕРВИННИХ ЯЄЧНИКОВИХ
ФОЛІКУЛІВ, *FOLLICULI OVARICI PRIMARI***, ЯКІ ДО МОМЕНТУ СТАТЕВОГО
ДОЗРІВАННЯ АТРОФУЮТЬСЯ, ПЕРЕТВОРЮЮЧИСЬ НА **ЗАРОСЛІ
ФОЛІКУЛИ (*FOLLICULI OVARICI ATRETICI*)**, І ЗАЛИШАЄТЬСЯ БЛИЗЬКО 40 ТИС.

ФОЛІКУЛ, В ЯКОМУ Є ДОЗРІЛА ЖІНОЧА СТАТЕВА КЛІТИНА - ЯЙЦЕКЛІТИНА, НАЗИВАЄТЬСЯ ПУХИРЧАСТИМ ЯЄЧНИКОВИМ ФОЛІКУЛОМ, *FOLLICULI OVARICI VESICULOSI*. КОЛИ ПУХИРЧАСТИЙ ФОЛІКУЛ ДОЗРІВ, ВІН ПЕРЕМІЩУЄТЬСЯ ДО БІЛКОВОЇ ОБОЛОНКИ ЯЄЧНИКА, ОБОЛОНКА СТОНШУЄТЬСЯ І, ВРЕШТІ-РЕШТ, РОЗРИВАЄТЬСЯ РАЗОМ З ОБОЛОНКОЮ ПУХИРЧАСТОГО ФОЛІКУЛА. З НЬОГО ВИТІКАЄ РІДИНА, РАЗОМ З ЯКОЮ ЯЙЦЕКЛІТИНА ПОТРАПЛЯЄ В ОЧЕРЕВИННУ ПОРОЖНИНУ→ ЗАХОПЛЮЄТЬСЯ МАТКОВОЮ ТРУБОЮ.

НА МІСЦІ ФОЛІКУЛА, ЯКИЙ ЛОПНУВ, РОЗВИВАЄТЬСЯ ЖОВТЕ ТІЛО (*CORPUS LUTEUM*).

РОЗРІЗНЯЮТЬ СПРАВЖНЄ ЖОВТЕ ТІЛО (*CORPUS LUTEUM VERUM*) ТА НЕСПРАВЖНЄ ЖОВТЕ ТІЛО (*CORPUS LUTEUM SPURIUM*).

СПРАВЖНЄ ЖОВТЕ ТІЛО РОЗВИВАЄТЬСЯ У ВАГІТНИХ ЖІНОК, НЕСПРАВЖНЄ ЖОВТЕ ТІЛО - ЗА ВІДСУТНОСТІ ВАГІТНОСТІ.

СПРАВЖНЄ ЖОВТЕ ТІЛО ФУНКЦІОНУЄ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРІОДУ ВАГІТНОСТІ, ПРОДУКУЄ ПРОГЕСТЕРОН – ГОРМОН ВАГІТНОСТІ.

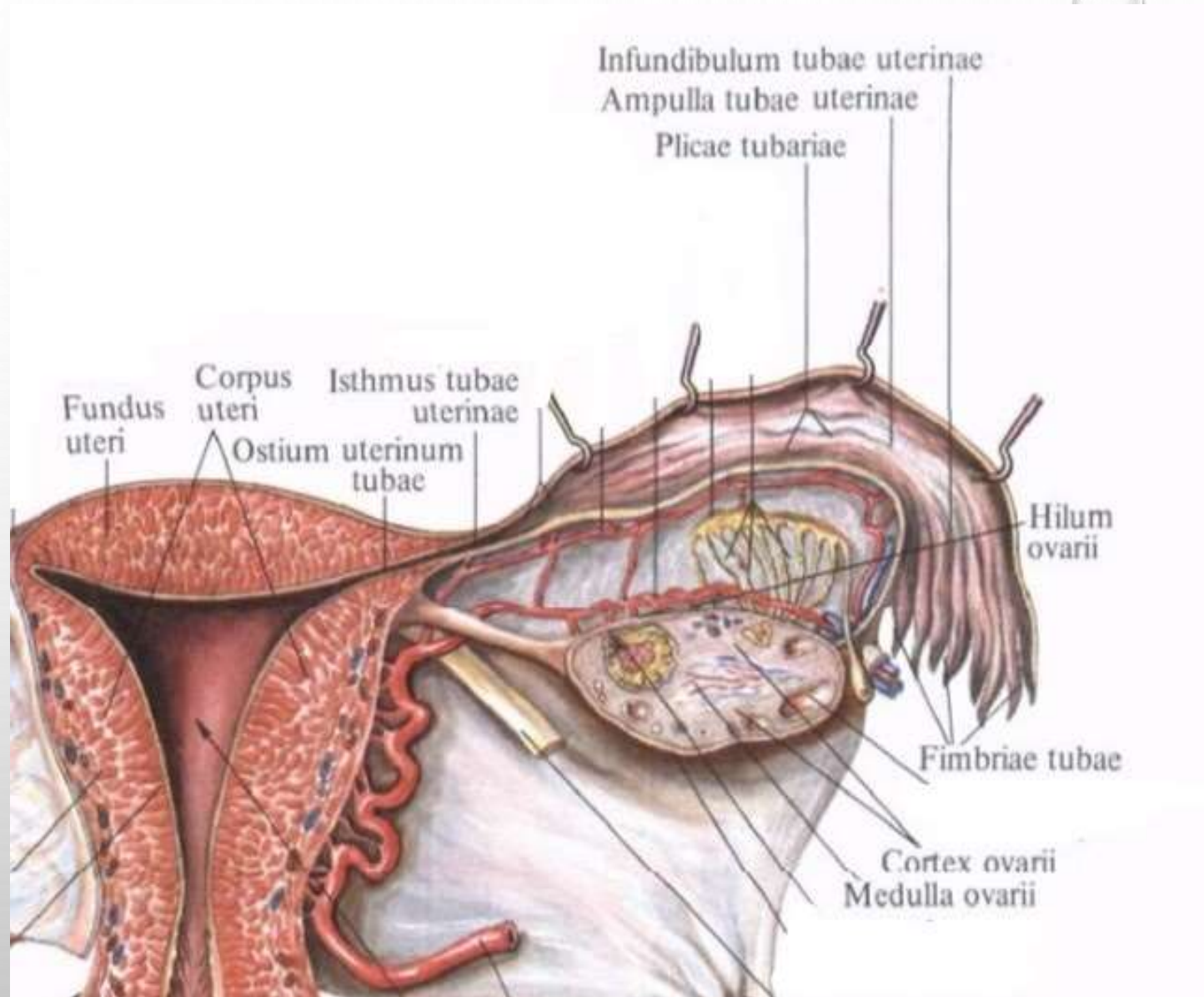
НА МІСЦІ НЕСПРАВЖНЬОГО ЖОВТОГО ТІЛА ФОРМУЄТЬСЯ БІЛЯСТЕ ТІЛО (*CORPUS ALBICANS*).

МАТКОВА ТРУБА (*TUBA UTERINA*)

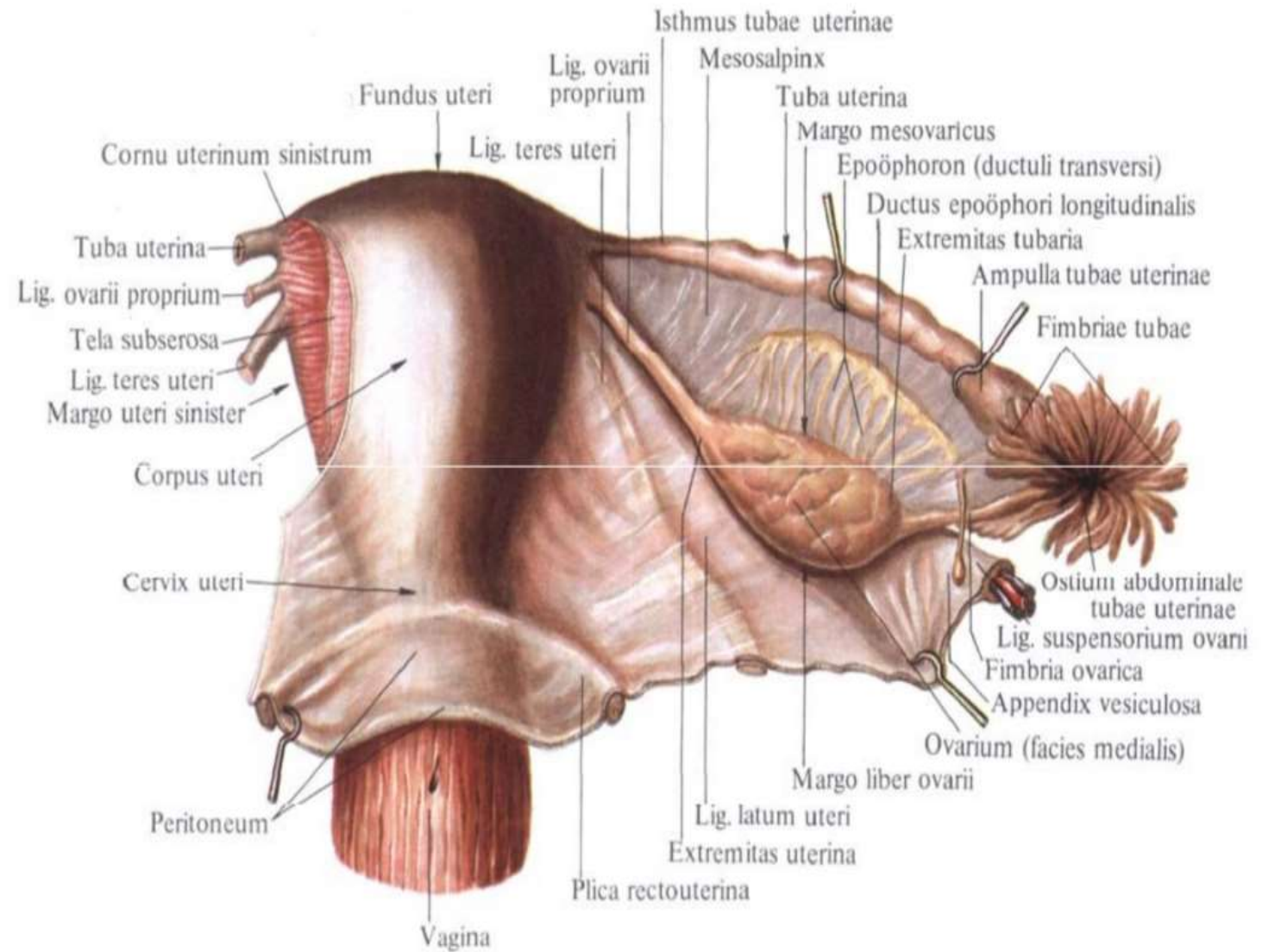
РОЗМІЩЕНА В МАЛОМУ ТАЗІ, ВЗДОВЖ
ВЕРХНЬОГО КРАЮ ШИРОКОЇ
МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ, ОЧЕРЕВИНОЮ
ПОКРИТА ІНТРАПЕРИТОНЕАЛЬНО.

МАЄ ТАКІ ЧАСТИНИ:

- МАТКОВУ ЧАСТИНА (*PARS UTERINA*),
ПРОХОДИТЬ ЧЕРЕЗ СТІНКУ МАТКИ;
- ПЕРЕШИЙОК МАТКОВОЇ
ТРУБИ (*ISTHMUS TUBAE UTERINAE*);
- АМПУЛУ МАТКОВОЇ ТРУБИ (*AMPULLA
TUBAE UTERINAE*), ТУТ ВІДБУВАЄТЬСЯ
ЗАПЛІДНЕННЯ ЯЙЦЕКЛІТИНИ;
- ЛІЙКУ МАТКОВОЇ
ТРУБИ (*INFUNDIBULUM TUBAE
UTERINAE*).

ЛІЙКА МАТКОВОЇ ТРУБИ
ЗАКІНЧУЄТЬСЯ **ТОРОЧКАМИ**
МАТКОВОЇ ТРУБИ (*FIMBRIAE TUBAE*).
ОДНА ТОРОЧКА НАЙДОВША І МАЄ
НАЗВУ **ЯЄЧНИКОВОЇ**
ТОРОЧКИ (*FIMBRIA OVARICA*). У ЛІЙЦІ
МАТКОВОЇ ТРУБИ ВІДКРИВАЄТЬСЯ
ЧЕРЕВНЕ ВІЧКО МАТКОВОЇ
ТРУБИ (*OSTIUM ABDOMINALE TUBAE*
***UTERINAE*)**, ДІАМЕТРОМ 2 ММ. У
ПОРОЖНИНІ МАТКИ В КУТІ МІЖ ЇЇ
ДНОМ ТА ТІЛОМ ВІДКРИВАЄТЬСЯ
МАТКОВЕ ВІЧКО МАТКОВОЇ
ТРУБИ (*OSTIUM UTERINUM TUBAE*
***UTERINAE*)**. ДІАМЕТР ЦЬОГО ВІЧКА - 1,5
ММ.

ШАРИ СТІНКИ МАТКОВОЇ ТРУБИ:

- **СЕРОЗНА ОБОЛОНКА (*TUNICA SEROSA*)**, ПОКРИВАЄ ТРУБИ МАТКИ ІНТРАПЕРИТОНЕАЛЬНО.
- **М'ЯЗОВА ОБОЛОНКА (*TUNICA MUSCULARIS*)** - НЕПОСМУГОВАНІ М'ЯЗОВІ ВОЛОКНА, РОЗТАШОВАНІ В ДВА ШАРИ: ВНУТРІШНІЙ - КОЛОВИЙ (*STRATUM CIRCULARE*) ТА ЗОВНІШНІЙ - ПОЗДОВЖНІЙ (*STRATUM LONGITUDINALE*).
- **СЛИЗОВА ОБОЛОНКА (*TUNICA MUCOSA*)** З ПІДСЛИЗОВИМ ПРОШАРКОМ.
СЛИЗОВА ОБОЛОНКА УТВОРЮЄ ТРУБНІ СКЛАДКИ (*PLICAE TUBARIAE*).

ПЕРЕСУВАННЯ ЯЙЦЕКЛІТИНИ ПО МАТКОВІЙ ТРУБІ ВІД ЯЄЧНИКА В МАТКУ ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗАВДЯКИ ХВИЛЕПОДІБНОМУ СКОРОЧЕННЮ М'ЯЗОВОЇ ОБОЛОНКИ (ВІД ЛІЙКИ ТРУБИ ДО МАТКИ) І КОЛИВАННЮ ВІЙОК ЕПІТЕЛІЮ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ МАТКОВОЇ ТРУБИ.

ЧАС ПРОСУВАННЯ ЯЙЦЕКЛІТИНИ ПО МАТКОВІЙ ТРУБІ – 3 - 10 ДІБ.

ЯКЩО ЯЙЦЕКЛІТИНА ЗАПЛІДНЕНА В МАТКОВІЙ ТРУБІ, ВОНА ПРОНИКАЄ В ПОРОЖНИНУ МАТКИ І ФІКСУЄТЬСЯ ДО ЇЇ СТІНКИ (ІМПЛАНТУЄТЬСЯ) - РОЗВИВАЄТЬСЯ МАТКОВА ВАГІТНІСТЬ.

МАТКА (*UTERUS*)

- ЦЕ ПОРОЖНИСТИЙ М'ЯЗОВИЙ ОРГАН ГРУШОПОДІБНОЇ ФОРМИ, ЗДАВЛЕНИЙ СПЕРЕДУ НАЗАД, РОЗМІЩЕНА В ПОРОЖНИНІ МАЛОГО ТАЗА МІЖ СЕЧОВИМ МІХУРОМ СПЕРЕДУ ТА ПРЯМОЮ КИШКОЮ ПОЗАДУ.

МАЄ:

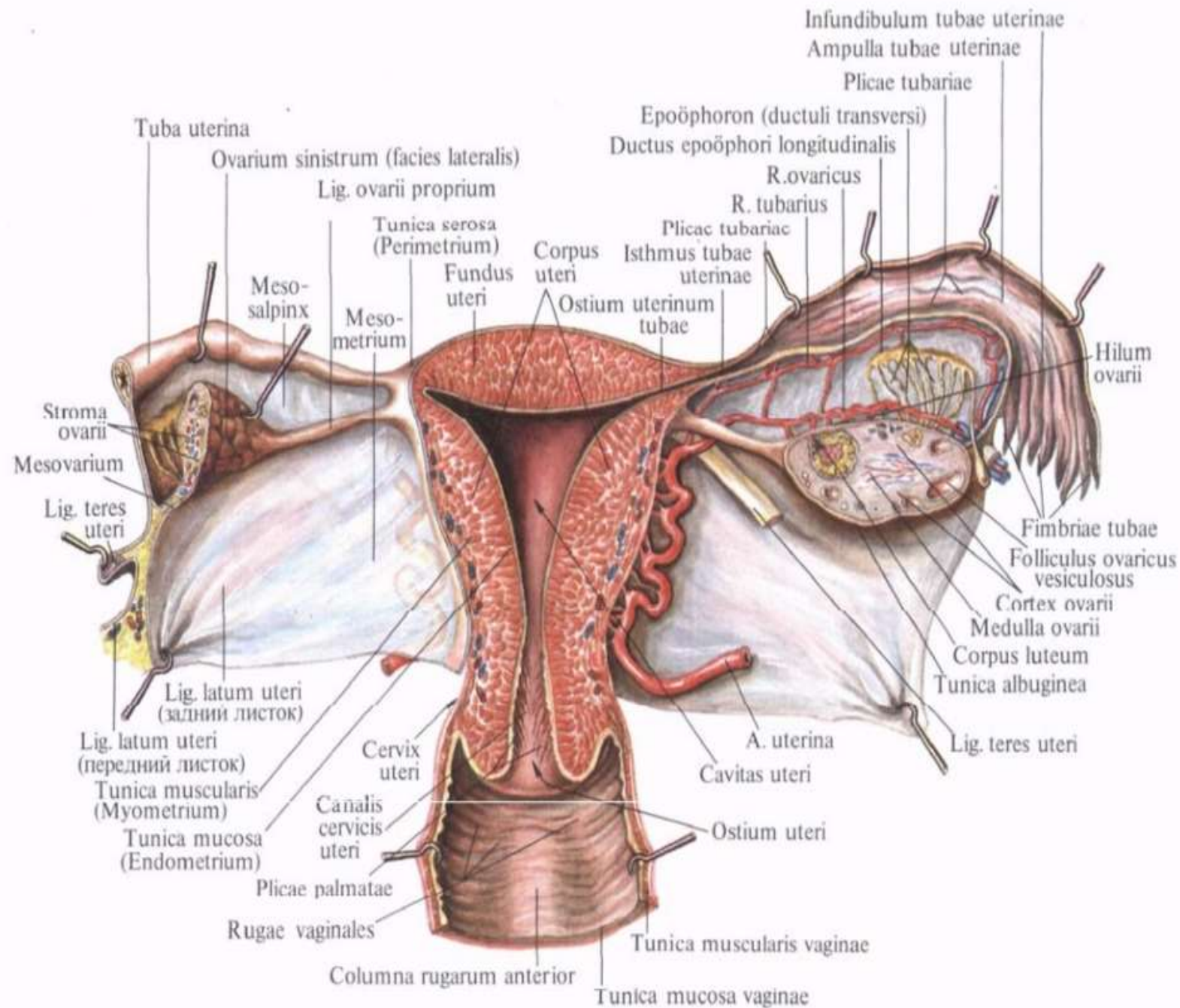
- МІХУРОВУ ПОВЕРХНЮ**
- КИШКОВУ ПОВЕРХНЮ**
- ПРАВИЙ І ЛІВИЙ КРАЇ**

ЧАСТИНИ МАТКИ:

- ДНО (*FUNDUS UTERI*)
- ТІЛО (*CORPUS UTERI*)
- ШИЙКУ (*CERVIX UTERI*)

В ШИЙЦІ МАТКИ ВИДІЛЯЮТЬ

- НАДПІХВОВУ ЧАСТИНУ (*PORTIO SUPRAVAGINALIS CERVICIS*)
- ПІХВОВУ ЧАСТИНУ (*PORTIO VAGINALIS CERVICIS*).

ПОРОЖНИНА МАТКИ (*CAVITAS UTERI*) ТРИКУТНОЇ ФОРМИ.

У ПОРОЖНИНУ МАТКИ ВІДКРИВАЮТЬСЯ ПРАВИЙ ТА ЛІВИЙ **МАТКОВІ ВІЧКА
МАТКОВОЇ ТРУБИ (*OSTIUM UTERINUM TUBAE UTERINAE*).**

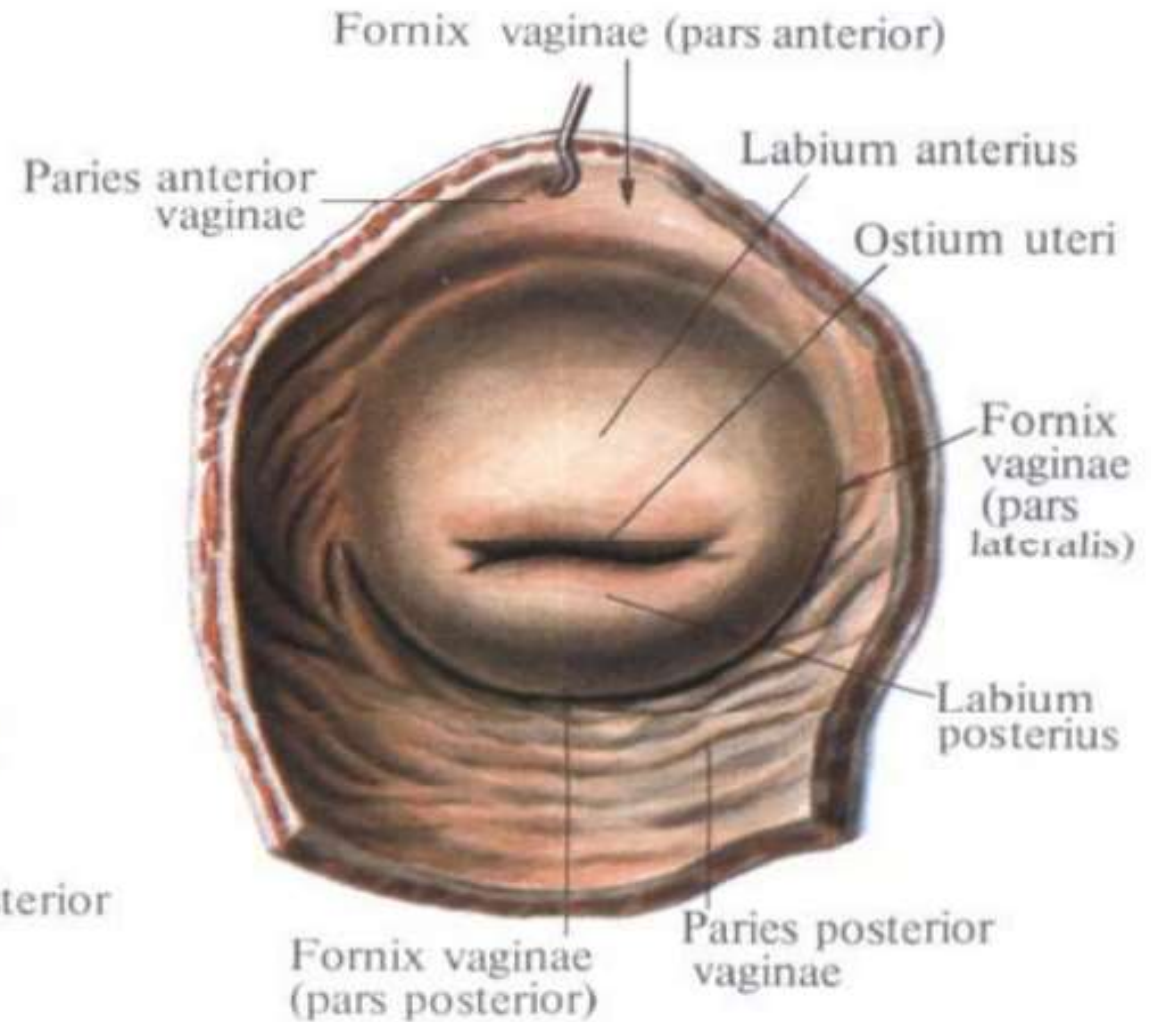
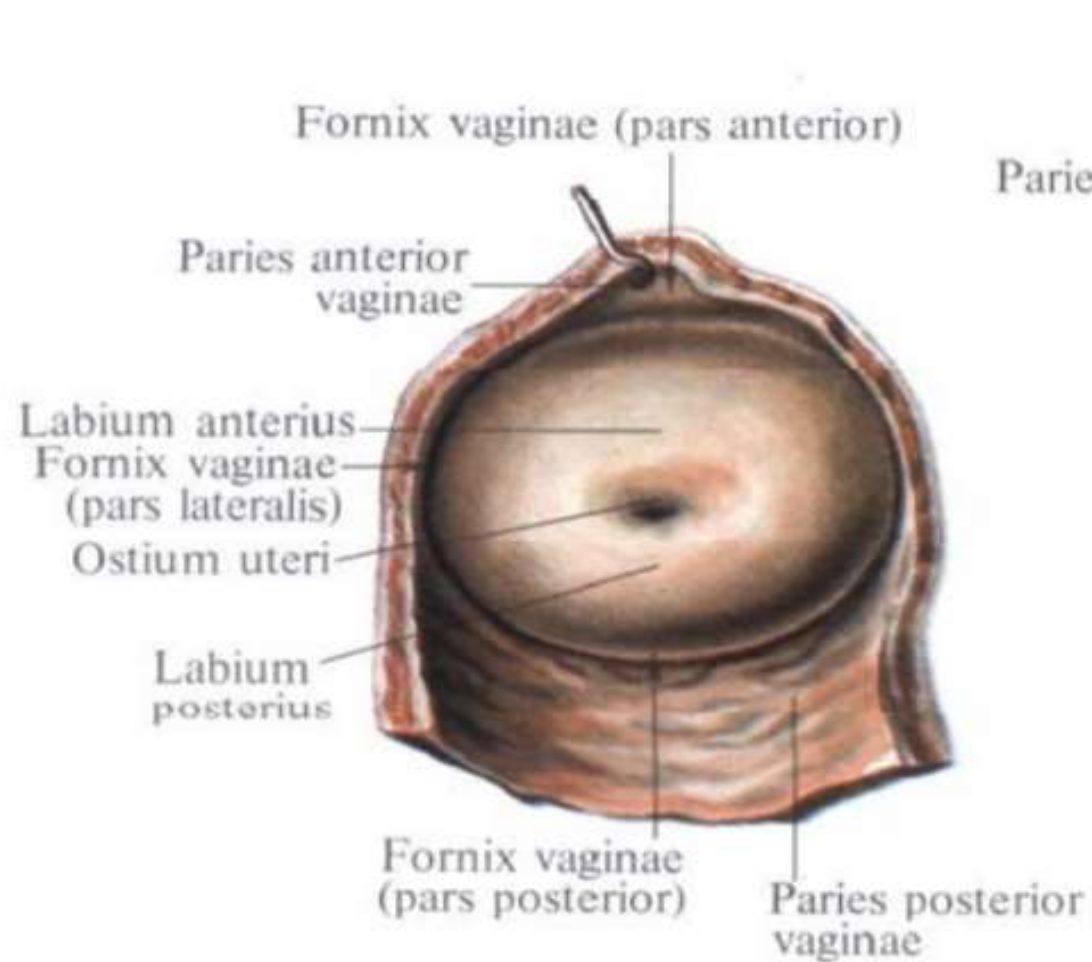
**МІЖ ТІЛОМ І ШИЙКОЮ РОЗТАШОВАНА ЗВУЖЕНА ДІЛЯНКА - ПЕРЕШІЙОК
МАТКИ (*ISTHMUS UTERI*). ТУТ ПОЧИНАЄТЬСЯ **КАНАЛ ШИЙКИ**
МАТКИ (*CANALIS CERVICIS UTERI*), ЯКИЙ СПОЛУЧАЄ ПОРОЖНИНУ МАТКИ З
ПОРОЖНИНОЮ ПІХВИ.**

В ДІЛЯНЦІ ПЕРЕШІЙКА РОЗТАШОВАНЕ **ВНУТРІШНЄ АНАТОМІЧНЕ ВІЧКО
МАТКИ (*OSTIUM ANATOMICUM UTERI INTERNUM*).**

**КАНАЛ ШИЙКИ МАТКИ В ПІХВУ (ПІХВОВА ЧАСТИНА ШИЙКИ)
ВІДКРИВАЄТЬСЯ **ВІЧКОМ МАТКИ (*OSTIUM UTERI*).****

**ВІЧКО МАТКИ ОБМЕЖОВАНЕ ПЕРЕДНЬОЮ ГУБОЮ (*LABIUM ANTERIUS*) ТА
ЗАДНЬОЮ ГУБОЮ (*LABIUM POSTERIUS*).**

У ЖІНОК, ЩО НЕ НАРОДЖУВАЛИ ВІЧКО ОКРУГЛОЇ ФОРМИ, А У ТИХ, ЩО НАРОДЖУВАЛИ МАЄ ВИГЛЯД ЩІЛИНИ.

СТІНКА МАТКИ МАЄ ТАКІ ШАРИ:

- СЕРОЗНИЙ (ПЕРИМЕТРІЙ), *PERIMETRIUM* - ОБОЛОНКА УТВОРЕНА ОЧЕРЕВИНОЮ;
- М'ЯЗОВИЙ (МІОМЕТРІЙ), *MIOMETRIUM* - МАЄ ТРИ ШАРИ:
  - ЗОВНІШНІЙ- ПОЗДОВЖНИЙ;
  - СЕРЕДНІЙ – КОЛОВИЙ;
  - ВНУТРІШНІЙ – ПОЗДОВЖНИЙ;
- ВНУТРІШНІЙ ШАР - СЛИЗОВА ОБОЛОНКА (*TUNICA MUCOSA*).

СЕРОЗНА ОБОЛОНКА ЦЕ НУТРОЩЕВА ОЧЕРЕВИНА, ЩО ПОКРИВАЄ МАТКУ І НАДПІХВОВУ ЧАСТИНУ ЇЇ ШИЙКИ З УСІХ БОКІВ, ТОБТО МАТКА ПОКРИТА **ІНТРАПЕРИТОНЕАЛЬНО**.

ПЕРЕХОДЯЧИ З ПЕРЕДНЬОЇ СТІНКИ МАТКИ НА ЗАДНЮ СТІНКУ СЕЧОВОГО МІХУРА, ОЧЕРЕВИНА УТВОРЮЄ **МІХУРОВО-МАТКОВУ ЗАГЛИБИНУ**.

СЛІД ЗАУВАЖИТИ, ЩО ЧАСТИНА ПЕРЕДНЬОЇ ПОВЕРХНІ ШИЙКИ МАТКИ ОЧЕРЕВИНОЮ НЕ ПОКРИТА, ТОМУ ІНОДІ МАТКУ ВІДНОСЯТЬ ДО ОРГАНІВ, ЩО ПОКРИТІ ОЧЕРЕВИНОЮ **МЕЗОПЕРИТОНЕАЛЬНО**.

У МІСЦІ ПЕРЕХОДУ ІЗ ЗАДНЬОЇ СТІНКИ МАТКИ ОЧЕРЕВИНА ПОКРИВАЄ ЗАДНЮ СТІНКУ ПІХВИ (У МЕЖАХ ЗАДНЬОГО СКЛЕПІННЯ ПІХВИ) І ПЕРЕДНЮ СТІНКУ ПРЯМОЇ КИШКИ, УТВОРЮЮЧИ **ПРЯМОКИШКОВО-МАТКОВУ ЗАГЛИБИНУ**.

У **М'ЯЗОВІЙ ОБОЛОНЦІ** МАТКИ Є ТОНКИЙ СПОЛУЧНОТКАНИННИЙ КАРКАС.

РОЗМІЩЕНІ В ЦЬОМУ КАРКАСІ НЕПОСМУГОВАНІ М'ЯЗОВІ ВОЛОКНА ПЕРЕПЛЕТЕНІ В РІЗНИХ НАПРЯМКАХ. М'ЯЗОВА ОБОЛОНКА МАЄ БАГАТО КРОВОНОСНИХ СУДИН, ВЕЛИКИХ ВЕН.

ЇЇ ПОДІЛЯЮТЬ НА ЗОВНІШНІЙ, СЕРЕДНІЙ ТА ВНУТРІШНІЙ М'ЯЗОВІ ШАРИ.

У ПЕРІОД ВАГІТНОСТІ М'ЯЗОВА ОБОЛОНКА СТОВЩУЄТЬСЯ, ДОВЖИНА М'ЯЗОВИХ ВОЛОКОН ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ В 10 РАЗІВ, ТОВЩИНА - В 4 РАЗИ (ТОВЩИНА СТІНКИ МАТКИ НАПРИКІНЦІ ВАГІТНОСТІ 0,5-1СМ). ПІСЛЯ ПОЛОГІВ ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗВОРОТНИЙ, ІНВОЛЮТИВНИЙ, ПРОЦЕС.

СЛИЗОВА ОБОЛОНКА СКЛАДАЄТЬСЯ З ДВОХ ШАРІВ:

- **ФУНКЦІОНАЛЬНОГО**, ЩО ВИДІЛЯЄТЬСЯ ПІД ЧАС МЕНСТРУАЦІЇ
- **БАЗАЛЬНОГО** – ЗА РАХУНОК ЯКОГО ВІДНОВЛЮЄТЬСЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ.

НА ПЕРЕДНІЙ ТА ЗАДНІЙ СТІНКАХ КАНАЛУ ШИЙКИ МАТКИ УТВОРЮЮТЬСЯ **ПАЛЬМОПОДІБНІ СКЛАДКИ** (*PLICAE PALMATAE*).

НОРМАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ МАТКИ - ПОЛОЖЕННЯ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ НАХИЛОМ ТІЛА МАТКИ ВПЕРЕД ВІДНОСНО ШИЙКИ МАТКИ, КОЛИ ВІСЬ ТІЛА МАТКИ ТА ВІСЬ ШИЙКИ МАТКИ УТВОРЮЮТЬ КУТ, ВІДКРИТИЙ ВПЕРЕД, НАЗИВАЄТЬСЯ **ANTEFLEXIO**.

В ПАТОЛОГІЧНИХ УМОВАХ МОЖЕ БУТИ ЗНАЧНИЙ ЗГИН МІЖ ШИЙКОЮ І ТІЛОМ МАТКИ, ЯКИЙ ОБЕРНЕНИЙ НАЗАД – **RETROFLEXIO**.

ЗВ'ЯЗКИ МАТКИ

ШИРОКА МАТКОВА ЗВ'ЯЗКА (LIG. LATUM UTERI) (ПРАВА ТА ЛІВА), ПОЧИНАЄТЬСЯ ВІД КРАЮ МАТКИ І ЗАКІНЧУЄТЬСЯ НА БІЧНІЙ СТІНЦІ ТАЗА. ВЕРХНІЙ КРАЙ ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ ВІЛЬНИЙ, ВЗДОВЖ НЬОГО РОЗМІЩЕНА МАТКОВА ТРУБА. НИЖНІЙ ЇЇ КРАЙ ДОХОДИТЬ ДО ДНА ТАЗА, ДЕ ПЕРЕДНІЙ ШАР ПЕРЕХОДИТЬ В ОЧЕРЕВИНУ, ЩО УТВОРЮЄ МІХУРОВІ-МАТКОВУ ЗАГЛИБИНУ, А ЗАДНІЙ - В ОЧЕРЕВИНУ, ЩО УТВОРЮЄ ПРЯМО КИШКОВО-МАТКОВУ ЗАГЛИБИНУ.

ЧАСТИНА ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ, НА ЯКІЙ УТРИМУЄТЬСЯ МАТКОВА ТРУБА, НАЗИВАЄТЬСЯ **БРИЖЕЮ МАТКОВОЇ ТРУБИ (MESOSALPINX)**. НА ЗАДНІЙ ПОВЕРХНІ ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ РОЗМІЩЕНИЙ ЯЄЧНИК, ДО ПЕРЕДНЬОГО КРАЮ ЯКОГО ПРИРОЩУЄТЬСЯ **БРИЖА ЯЄЧНИКА (MESOVARIUM)**, ЩО Є ДРУГОЮ БРИЖЕЮ В СКЛАДІ ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ. РЕШТА ЦІЄЇ ЗВ'ЯЗКИ НАЗИВАЄТЬСЯ **БРИЖЕЮ МАТКИ (MESOMETRIUM)**.

- **КРУГЛА МАТКОВА ЗВ'ЯЗКА (*LIG. TERES UTERI*)** - йде між двома шарами
- **ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ**, прямує до глибокого пахвинного кільця входить у пахвинний канал, виходить з нього через зовнішнє кільце.

У межах зовнішнього отвору пахвинного каналу зв'язка поділяється віялоподібно на окремі пучки, зміцнюючи зовнішнє кільце пахвинного каналу. Тому, у жінок пахвинні грижі виникають рідше, ніж у чоловіків. Закінчується зв'язка, вплітаючись своїми волокнами в шкіру лобка.

КАРДИНАЛЬНА ЗВ'ЯЗКА МАТКИ (*LIG. CARDINALE*) МАЄ СПОЛУЧНОТКАНИННІ ТА НЕПОСМУГОВАНІ М'ЯЗОВІ ВОЛОКНА, ПОЧИНАЄТЬСЯ ВІД КРАЇВ ШИЙКИ МАТКИ, ЙДЕ ПО ДНУ ТАЗА МІЖ ДВОМА ШАРАМИ ШИРОКОЇ МАТКОВОЇ ЗВ'ЯЗКИ, ВЗДОВЖ ЇЇ НИЖНЬОГО КРАЮ І ЗАКІНЧУЄТЬСЯ НА СТІНЦІ ТАЗА. ЦЯ ЗВ'ЯЗКА ПАРНА, НИЖНІМ КРАЄМ ЗРОЩУЄТЬСЯ З ФАСЦІЄЮ ПРОМЕЖИНИ.

ПІХВА (*VAGINA*)

ПОЧИНАЄТЬСЯ ВІД ШИЙКИ МАТКИ І ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ОТВОРОМ ПІХВИ (*OSTIUM VAGINAE*), ЯКИЙ ВІДКРИВАЄТЬСЯ В ПРИСІНОК ПІХВИ (*VESTIBULUM VAGINAE*).

ПІХВА МАЄ ПЕРЕДНЮ ТА ЗАДНЮ СТІНКИ.

ПЕРЕДНЯ СТІНКА (*PARIES ANTERIOR*) ПРИЛЯГАЄ ДО ДНА СЕЧОВОГО МІХУРА І ЗРОЩЕНА З СЕЧІВНИКОМ.

ЗАДНЯ СТІНКА (*PARIES POSTERIOR*) – У ВЕРХНІЙ ЧАСТИНІ ПОКРИТА ОЧЕРЕВИНОЮ, А В НИЖНІЙ ПРИЛЯГАЄ ДО ПЕРЕДНЬОЇ СТІНКИ ПРЯМОЇ КИШКИ.

МІЖ ШИЙКОЮ МАТКИ (ЇЇ ПІХВОВОЮ ЧАСТИНОЮ) ТА СТІНКАМИ ПІХВИ УТВОРЮЄТЬСЯ **СКЛЕПІННЯ ПІХВИ** (*FORNIX VAGINAE*). ВОНО МАЄ ПЕРЕДНЮ, ЗАДНЮ ТА ДВІ БІЧНІ ЧАСТИНИ.

ПІХВА МАЄ ОБОЛОНКИ:

- СЛИЗОВУ ОБОЛОНКУ (*TUNICA MUCOSA*),
- М'ЯЗОВУ ОБОЛОНКУ (*TUNICA MUSCULARIS*)
- ЗОВНІШНЮ ОБОЛОНКУ (*TUNICA ADVENTITIA*).

У ЗОВНІШНІЙ, ОБОЛОНЦІ Є ЗНАЧНА КІЛЬКІСТЬ ЕЛАСТИЧНИХ ВОЛОКОН, В НЕЇ ВПЛІТАЮТЬСЯ ВОЛОКНА М'ЯЗІВ ПРОМЕЖИНИ. М'ЯЗОВА ОБОЛОНКА ЗРОЩЕНА ІЗ ЗОВНІШНЬОЮ ТА СЛИЗОВОЮ ОБОЛОНКАМИ.

М'ЯЗОВУ ОБОЛОНКУ УТВОРЮЮТЬ ПЕРЕВАЖНО ПОЗДОВЖНІ НЕПОСМУГОВАНІ М'ЯЗОВІ ВОЛОКНА. ДО СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПРИЛЯГАЮТЬ КОЛОВІ М'ЯЗОВІ ВОЛОКНА. КОЛОВІ ВОЛОКНА НАЙБІЛЬШЕ РОЗВИНЕНІ НАВКОЛО ОТВОРУ ПІХВИ. М'ЯЗОВІ ВОЛОКНА ПІХВИ ЩІЛЬНО ПЕРЕПЛЕТЕНІ З ВОЛОКНАМИ М'ЯЗІВ ПРОМЕЖИНИ. СЛИЗОВА ОБОЛОНКА ПІХВИ ПОКРИТА БАГАТОШАРОВИМ ПЛОСКИМ ЕПІТЕЛІЄМ. ПІДСЛИЗОВОГО ПРОШАРКУ НЕМАЄ.

СЛИЗОВА ОБОЛОНКА СТІНКИ ПІХВИ МАЄ БАГАТО ПОПЕРЕЧНИХ ПІХВОВИХ ЗМОРШОК (*RUGAE VAGINALES*).

ПО СЕРЕДНІЙ ЛІНІЇ ПЕРЕДНЬОЇ ТА ЗАДНЬОЇ СТІНОК ПІХВИ ПОПЕРЕЧНІ ЗМОРШКИ ПОТОВЩУЮТЬСЯ, ПІДВИЩУЮТЬСЯ І РАЗОМ УТВОРЮЮТЬ ПЕРЕДНІЙ ТА ЗАДНІЙ СТОВПИ ЗМОРШОК (*COLUMNA RUGARUM VAGINAE ANTERIOR ET POSTERIOR*).

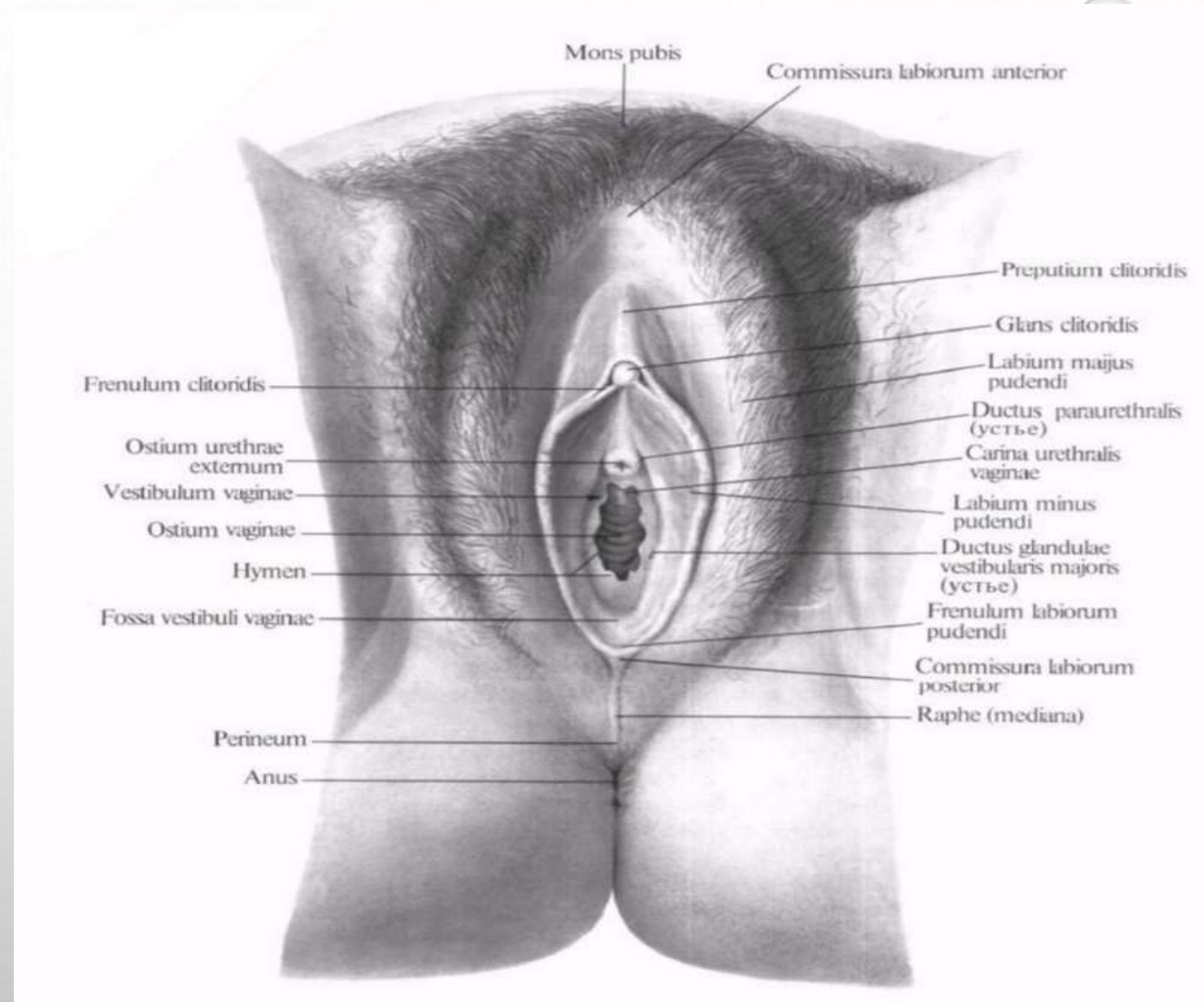
У НИЖНІЙ ЧАСТИНІ ПЕРЕДНЬОГО СТОВПА ЗМОРШОК УТВОРЮЄТЬСЯ СЕЧІВНИКОВИЙ КІЛЬ ПІХВИ (*CARINA URETHRALIS VAGINAE*).

У ЦЬОМУ МІСЦІ ДО ЗОВНІШНЬОЇ ПОВЕРХНІ СТІНКИ ПІХВИ ПРИЛЯГЯЄ СЕЧІВНИК.

ЗОВНІШНІ ЖІНОЧІ СТАТЕВІ ОРГАНИ

ЖІНОЧА СОРОМІТНА ДІЛЯНКА; ВУЛЬВА (PUDENDUM FEMININUM; VULVA)

- СКЛАДАЄТЬСЯ З:
- ЛОБКОВОГО ПІДВИЩЕННЯ (MONS PUBIS)
- ВЕЛИКИХ СОРОМІТНИХ ГУБ (LABIA MAJORA PUDENDI)
- МАЛИХ СОРОМІТНИХ ГУБ (LABIA MINORA PUDENDI)
- ПРИСІНКА ПІХВИ (VESTIBULUM VAGINAE)

ЛОБКОВЕ ПІДВИЩЕННЯ (MONS PUBIS)

ЗВЕРХУ ОБМЕЖЕНЕ ЛОБКОВОЮ БОРОЗНОЮ, З БОКІВ І ЗНИЗУ – ТАЗОСТЕГНОВИМИ БОРОЗНАМИ.

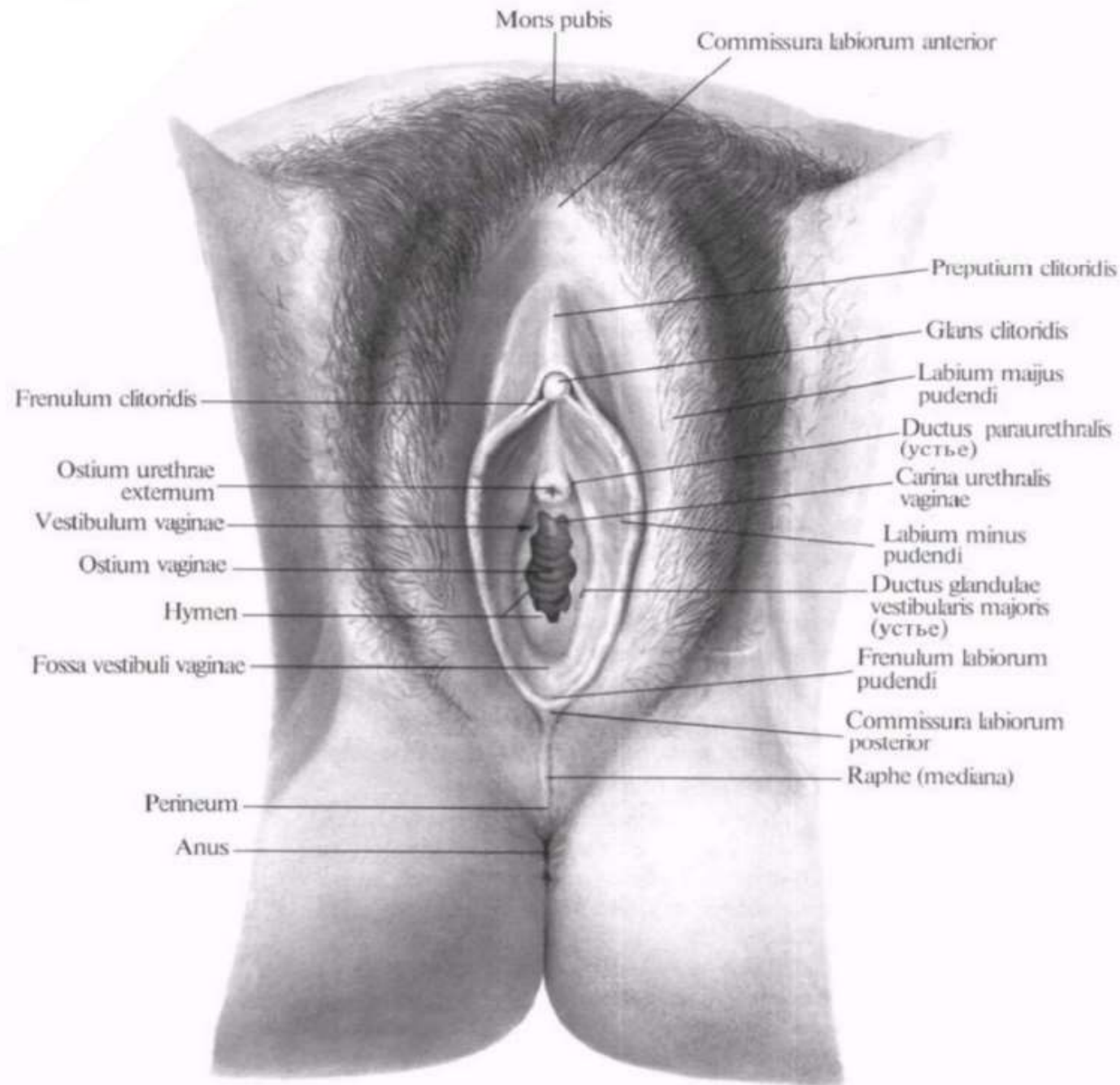
РЯСНО ПОКРИТЕ ВОЛОССЯМ.

В ДІЛЯНЦІ ЛОБКОВОГО ПІДВИЩЕННЯ ДОБРЕ РОЗВИНЕНА ПІДШКІРНА ЖИРОВА КЛІТКОВИНА

ВЕЛИКІ СОРОМІТНІ ГУБИ (LABIA MAJORA PUDENDI) Є СКЛАДКОЮ ШКІРИ, ЯКА МІСТИТЬ ЖИРОВУ ТКАНИНУ (TEXTUS ADIPOSUS).

ВОНИ ОБМЕЖОВУЮТЬ *СОРОМІТНУ ЦІЛИНУ (RIMA PUDENDI).*

ПРАВА ВЕЛИКА СОРОМІТНА ГУБА (LABIUM MAJUS PUDENDI DEXTRUM) ТА ЛІВА ВЕЛИКА СОРОМІТНА ГУБА (LABIUM MAJUS PUDENDI SINISTRUM) З'ЄДНУЮТЬСЯ МІЖ СОБОЮ ЗА ДОПОМОГОЮ *ПЕРЕДНЬОЇ СПАЙКИ ГУБ (COMMISSURA LABIORUM ANTERIOR)* ТА *ЗАДНЬОЇ СПАЙКИ ГУБ (COMMISSURA LABIORUM POSTERIOR).*

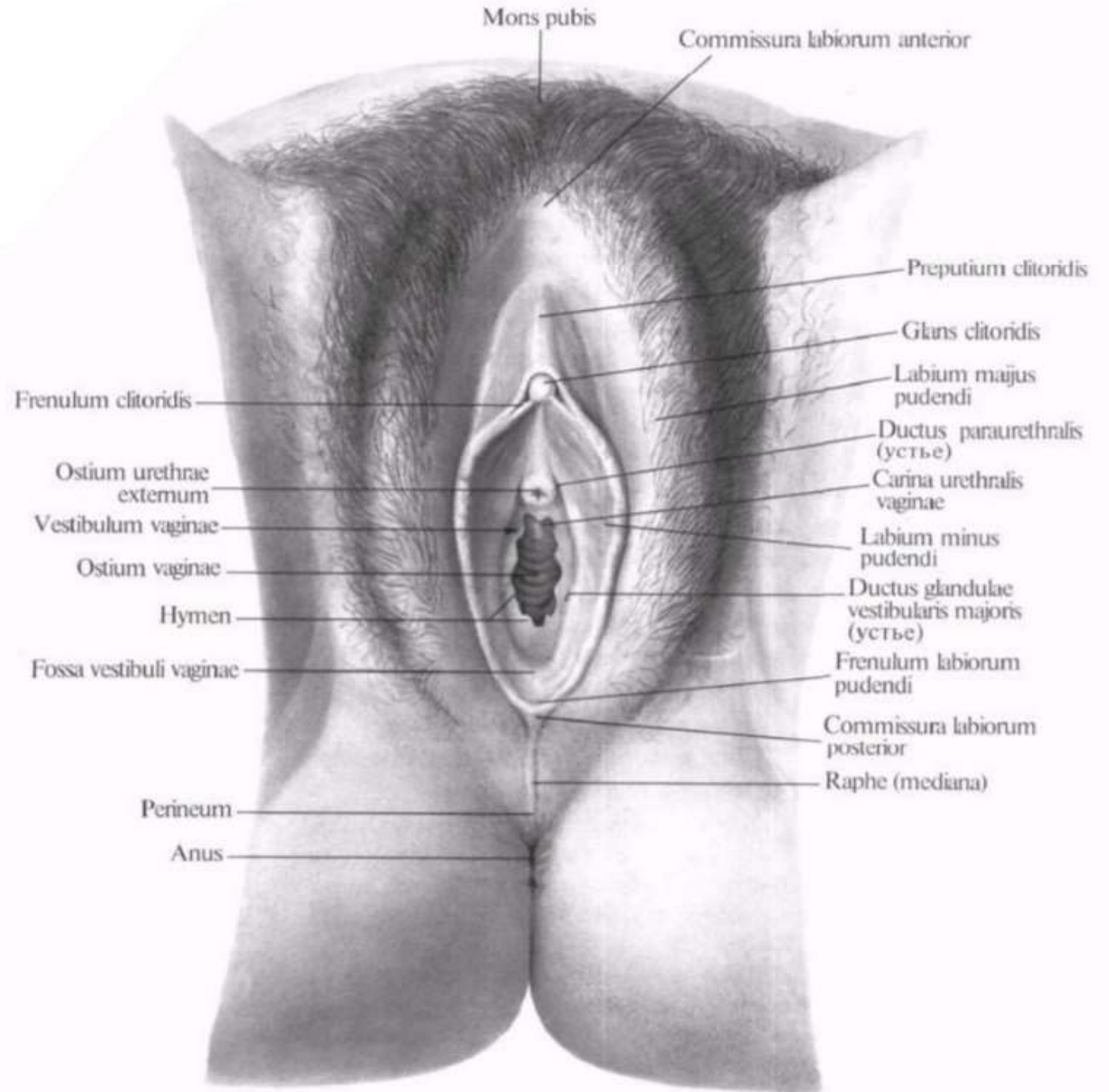

МАЛІ СОРОМІТНІ ГУБИ (LABIA MINORA PUDENDI).

ЦЕ СКЛАДКИ ШКІРИ, В ЯКИХ НЕМАЄ ЖИРОВОЇ КЛІТКОВИНИ, ВОНИ РОЗМІЩЕНІ ПРИСЕРЕДНЬО ВІДНОСНО ВЕЛИКИХ СОРОМІТНИХ ГУБ (LABIA MAJORA PUDENDI).

ПЕРЕДНІЙ КРАЙ МАЛИХ СОРОМІТНИХ ГУБ (MARGO ANTERIOR LABIORUM MINORUM PUDENDI) РОЗДВОЮЮЧИСЬ, УТВОРЮЄ *ПЕРЕДНЮ ШКІРОЧКУ КЛИТОРА (PREPUTIUM CLITORIDIS)* ТА *ВУЗДЕЧКУ КЛИТОРА (FRENULUM CLITORIDIS)*.

У МІСЦІ З'ЄДНАННЯ МАЛИХ СОРОМІТНИХ ГУБ (LABIA MINORA PUDENDI) ЗЗАДУ УТВОРЮЄТЬСЯ *ВУЗДЕЧКА СОРОМІТНИХ ГУБ (FRENULUM LABIORUM PUDENDI)*.

КЛІТОР (CLITORIS)

КЛІТОР ЗАВДОВЖКИ 2–3 CM, Є АНАЛОГ ПЕЧЕРИСТИХ ТІЛ СТАТЕВОГО ЧЛЕНА (CORPUS CAVERNOSUM PENIS) І СКЛАДАЄТЬСЯ З:

-*НИЖОК КЛІТОРА (CRUS CLITORIDIS);*

-*ТІЛА КЛІТОРА (CORPUS CLITORIDIS), НА ЯКОМУ РОЗТАШОВАНА ГОЛОВКА КЛІТОРА (GLANS CLITORIDIS)*

В ОСНОВІ КЛІТОРА (CLITORIS) РОЗТАШОВАНЕ *ПАРНЕ ПЕЧЕРИСТЕ ТІЛО КЛІТОРА (CORPUS CAVERNOSUM CLITORIDIS).*

ПРИСІНОК ПІХВИ (VESTIBULOM VAGINAE)

ПРИСІНОК ПІХВИ Є ЩІЛИНОЮ МІЖ МАЛИМИ СОРОМІТНИМИ ГУБАМИ, КУДИ ВІДКРИВАЄТЬСЯ:

-*ЗОВНІШНЄ ВІЧКО СЕЧІВНИКА (OSTIUM URETHRAE EXTERNUM);*

-*ОТВІР ПІХВИ (OSTIUM VAGINAE);*

-*ПРОТОКИ МАЛИХ ПРИСІНКОВИХ ЗАЛОЗ (DUCTUS GLANDULARUM VESTIBULARIUM MINORUM);*

-*ПРОТОКИ ВЕЛИКИХ ПРИСІНКОВИХ ЗАЛОЗ (DUCTUS GLANDULARUM VESTIBULARIUM MAJORUM),* АБО БАРТОЛІНІЄВІ ЗАЛОЗИ.

ЦИБУЛИНА ПРИСІНКА (BULBUS VESTIBULI) РОЗТАШОВАНА В ОСНОВІ ВЕЛИКИХ СОРОМІТНИХ ГУБ З ДВОХ БОКІВ ВІД НИЖНЬОГО КІНЦЯ ПІХВИ І СКЛАДАЄТЬСЯ З ПЕЧЕРИСТОЇ ТКАНИНИ (ПОДІБНА ДО ГУБЧАСТОГО ТІЛА СТАТЕВОГО ЧЛЕНА).

ЛІТЕРАТУРА

1. В.Г.КОВЕШНИКОВ. АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ . – ЛУГАНСЬК, 2005, Т.1.
2. А. С. ГОЛОВАЦЬКИЙ, В.Г. ЧЕРКАСОВ, М.Р. САПІН, А.І. ПАРАХІН, О.І. КОВАЛЬЧУК. АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ . – ВІННИЦЯ, «НОВА КНИГА», 2019, Т.1 – 368С.
3. МАТЕЩУК-ВАЦЕБА Л.Р. НОРМАЛЬНА АНАТОМІЯ. – ЛЬВІВ: ПОКЛИК СУМЛІННЯ, 1997.
4. МІЖНАРОДНА АНАТОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ; ЗА РЕД. ПРОФ. В. Г. ЧЕРКАСОВА. – ВІННИЦЯ : НОВА КНИГА, 2010. – 392 С.
5. НЕТТЕР Ф. АТЛАС АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ. АВТОРИЗОВАНЕ УКРАЇНСЬКЕ ВИДАННЯ ДРУГОГО АНГЛІЙСЬКОГО ВИДАННЯ / Ф.НЕТТЕР, ПІД РЕД. Ю.Б ЧАЙКОВСЬКОГО. – ЛЬВІВ: НАУТІЛУС, 2004. – 592 С.
6. СИДОРЕНКО П. І., БОНДАРЕНКО Г. О., КУЦ С. О. АНАТОМІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ ЛЮДИНИ. – К.: МЕДИЦИНА, 2015. – 248 С.
7. ФЕДОНЮК Я.І. АНАТОМІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ З ПАТОЛОГІЄЮ. – ТЕРНОПІЛЬ: УКРМЕДКНИГА, 2001. – 676 С.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!